

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ

Πτυχιούχου τῆς κατὰ Χάλκην Θεολογικῆς Σχολῆς
Ἐφημερίου τῆς παρὰ τὸ Δάφνι Ἀγίας Βαρβάρας

Η ΑΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ "ΦΟΙΝΙΚΟΣ", ΣΤΑΔΙΟΥ 38.

1925

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ

- I. Βίος τῆς Ἀγίας.
- II. Ἡ Ἀγία Βαρβάρα ἐν τῇ Ἐκκλ. ποιήσει
- III. Ἡ Ἀγία ἐν τῇ τέχνῃ.
- IV. Εὐχαὶ τῆς Ἀγίας.
- V. Χαιρετισμοὶ εἰς τὴν Ἀγίαν.
- VI. Προσευχὴ εἰς τὴν Ἀγίαν.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΤΟ ΠΑΡΑ ΤΟ ΔΑΦΝΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

- I. Ἱστορικὴ διερεῦνησις.
- II. Οἰκονομικὴ ἀποφίς τοῦ Προσκυνήματος.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Ο συγγραφεὺς ἐπιφυλάσσει ἐκυτῷ πάντα τὰ δίκαια.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ

I.

Βίος τῆς Ἀγίας.

Ἔκθεσις *Μηναῖον Ἐκκλησίας* : 4 Δεκεμβρίου. Συμπερὶν *Μεταφραστοῦ*, Ἀθληταί τῆς Ἀγίας ἐνδόξου καὶ καλλινίκου Μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας. Migne, Ἑλλ. Πατρ. τόμ. 116, σ. 302—315. Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ ἐνδοξον τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρα Βαρβάραν. Migne, Ἑλλ. Πατρ. τόμ. 96, σελ. 702—814. Κ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστής. *Ἀθῆναι*, 1896. σελ. 100—108 Μιχ. Γαλανοῦ, Βίος Ἀγίων. Δεκεμβρίου. *Ἀθῆναι*, 1910. σελ. 25—31. Hauck. Realencycl. σ. 395. Kirchenlexicon. σ. 1982—1983. Surius, Vitae Sanctorum, Δεκεμβρίου 4. Tillemont, Mémoires. III. 260. 290. Paris 1695. Stabler und Beim, Heiligenlexicon. I. 300. Die Zeitschrift, Le Befroi—Bruges. 1874 IV, 1—44. Bouillet, Λεξικὸν Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας (Μετάφρασις Οἰκονομοπούλου). *Ἀθῆναι*, τόμ. Α΄. 569. La grande Encyclopedie, 5, 356—357. Vade-mecum des prédicateurs Paris. 1923. σελ. 506—508. 550. Πρεσβυτέρου Γεωργίου Σ. Μακρῆ, ἡ Ἀγία Βαρβάρα (Ἡθογραφία) ἐν «Ἀναμορφώσει», Πειραιῶς, ἔτ. Γ΄. σελ. 92 κ. ἑ. καὶ «Χριστιανικῇ Ἀληθείᾳ», Πειραιῶς, ἔτος Α΄. σελ. 56 κ. ἑ.

Ὁσων ἡ μεγαλομάρτυς Βαρβάρα ἀπολαύει μεγάλου σεβασμοῦ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ρώσοις καὶ τοῖς Σύροις καὶ τοῖς Δυτικοῖς Χριστιανοῖς, τόσον ἡ περὶ αὐτῆς ἱστορικὴ ἔρευνα ἔχει ταραξεί κυριολεκτικῶς τοὺς ἀγιολόγους. Εἰδήσεις διάφοροι πολλάκις καὶ συγκρουόμεναι, ὑπεχρέωσαν, τοῦλάχιστονμέχρι τοῦδε, πολλοὺς ἀγιογράφους νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ εἰπωσιν ὅτι εὖρον τὴν ἀκρίδειαν. Ἐννοεῖται, ἐκ τούτου, ὅτι οἶκοθεν ὅτι ἡ παροῦσα βιογραφία στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἱκανοποιητικωτέρων πορισμάτων. Εἶναι δὲ περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι θεωροῦμεν ἀναξίας καὶ μνείας καὶ, συστηματικῶς, ἄλλως τε, προτεσταντικῶς τολμηρίας περὶ τῆς ἱστορικότητος τῆς γλυκείας τοῦ Χριστοῦ μάρτυρος, ἐκ τοῦ ὅτι δῆθεν τὸ ὄνομα αὐτῆς δὲν σημειοῦται ἐν τοῖς *Μαρτυρολογίοις* τοῦ Ἱερωνύμου καὶ τοῦ Βέδα.

Ἡ ἀγία Μεγαλομάρτυς Βαρβάρα ἐγεννήθη ἐν Νικομηδείᾳ, πάλαι ποτὲ πρωτεύουσι τῆς Βιθυνίας. Ἀγνοοῦμεν τὸ ἀκριβὲς ἔτος τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ὡς ἄγνοοῦμεν καὶ τὸ ἔτος τοῦ θανάτου της. Ἀλλὰ πάντως ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἅρ' ἐνὸς μὲν ὅτι τὸ μαρτυρικὸν αὐτῆς τέλος ἐγένετο εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡδύνατο νὰ φέρεται ὡς νύμφη ὑποψηφία, τὸ εἰκοστὸν ὡς ἐγγιστα, ἅφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡθλησε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μεταξὺ τοῦ 290 καὶ 306 μ. χ., τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως αὐτῆς κεῖται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 270 καὶ 286.

Δὲν περιῆλθε μέχρις ἡμῶν οὐδὲ τὸ ὄνομα τῆς μητρός της· μόνον τὸν πατέρα αὐτῆς γνωρίζομεν, διότι αὐτὸς καὶ ὑπῆρξεν ὁ δῆμιος αὐτῆς. Εἶναι περίεργον ὅτι σιγῶσι πᾶσαι αἱ ἱστορικαὶ πληροφορίες περὶ τῆς στάσεως, ἣν ἐτήρησεν ἡ μήτηρ αὐτῆς κατὰ τὰς μαρτυρικὰς στιγμὰς τῆς Ἁγίας. Νὰ εἶχεν ἄρα γε ἀποθάνει; Ἄν ἡ κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς Μάρτυρος ἀπευθυνθεῖσα πρὸς αὐτὴν παραίνεσις «νὰ λυπηθῇ τοὺς γονεῖς της» εἶναι ἀκριδής, βεβίως ἡτεθεῖσα ὑπόθεσις δὲν ἔχει τόπον· καὶ ἀπομένει τότε ἡ βεβαιότης ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν προτίμησεν, ὡς ἄλλαι μητέρες, νὰ συναποθάνῃ μετὰ τῆς Ἁγίας, συνευδόκει τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς Διοσκόρῳ.

Ὁ πλοῦτος, ἡ κοινωνικὴ θέσις τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἐτι δὲ καὶ ἡ περίπτωσις ὅτι ἦτο μονογενὲς τέκνον, ἦσαν πλήρως εὐνοϊκαὶ συνθήκαι, ὥστε ἡ Βαρβάρα νὰ τύχῃ τῆς ἀρτιώτερας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παρθενικῆς μορφώσεως. Ἡ δὲ φύσις αὐτῆς, προικίσασα τὴν Ἁγίαν διὰ καλλονῆς σπανίας, κατέστησεν αὐτὴν χάριμα εἰς τοὺς γονεῖς καὶ θέμα λόγου ἐν τῇ ἐν ἧ ἔξων κοινωνίᾳ τῆς ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ Ἑλίουπόλεως*, ἧς ὁ Διόσκορος ἐχρημάτισε διοικητής.

Τῆς ἡλικίας προέουσης, ἡ περὶ τῆς μικρᾶς φήμῃ ἡ πλοῦτο· ἐν δὲ τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ, διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς, κατέστη περιλάλητος καὶ περιμάχητος. «Τὸ γὰρ κάλλος αὐτῆς, σημειοῖ ὁ Μεταφραστής, εἰ καὶ μὴ θεατόν, ἀλλ' ὅμως ἀκουστόν ὄν, περιμάχητον αὐτῆς ἐποίει τὸν γάμον».

(*) Πόλις παρὰ τὸν Ἀντιλίθανον, σημερινὴ Βααλέκ.

Καὶ δὲν εἶναι δυσεξήγητον διατὶ ἐγεννήθησαν παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῆς φόβοι διὰ τὴν θυγατέρα του, καὶ διατὶ ἐθεώρησεν ἀρμόδιον νὰ λάβῃ μέτρα τινα. Πόσα δὲν «βάλλει ὁ νοῦς» ἐνδιαφερομένου διὰ τὸ τέκνον αὐτοῦ γονέως; Ἀπαιγῶν, βασκανία, κακὴ συναστροφή, αὐτόβουλός τις διάθεσις ἑαυτῆς, ἡδύνατο νὰ πλήξῃσιν τὴν οἰκογενειακὴν ἡρμογὴν τοῦ Διοσκόρου; Τί τὸ ἀπίθανον;

Ἄλλ' ἐγὼ τοῦλάχιστον φρονῶ ὅτι ἡ κυριωτάτη αἰτία πρὸς αὐστηρὰν πατρικὴν ἐπιτήρησιν τῆς περικαλλοῦς παρθένου ὑπῆρξεν ἀόριστός τις ὑπόνοια τοῦ πατρὸς, περὶ τοῦ ὁποῖου αἱ ἱστορικαὶ πηγαὶ μαρτυροῦσιν ὅτι ἦτο «ἐμμανὲς περὶ τὴν τῶν ἀπίστων εἰδώλων προσκύνησιν», μήπως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῶν σκληρῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ διωγμῶν συνέπιπτεν ὥστε ἡ Βαρβάρα νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα ἄλλων κορασιῶν, ἀσπασθέντων τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν καὶ ὑπὲρ αὐτῆς μαρτυρησάντων. Ἦτο δύσκολον τὰχα ἡ Βαρβάρα νὰ γείνη Χριστιανὴ καὶ νὰ διακινδυνεύσῃ ὁ Διόσκορος τὴν ὑπερξίν της;

Καὶ ἰδοὺ διατὶ ὁ πατήρ αὐτῆς ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον νὰ περιορίσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς θυγατρὸς του. Οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ ἔλθῃ αὐτὴν, οὐδὲ αὐτὴ νὰ συναναστραφῇ, ἔστω καὶ κοράσια. Πιστοὶ ὑπηρέται καὶ ὑπηρέτριαι ἦσαν αἱ συνοδοὶ της. Μνημονεύεται μαχιστὰ καὶ παράδοσις, καθ' ἣν πρὸς παραμονὴν τῆς Βαρβάρας κατεσκευάσθη εἰδικὴ ὑψηλὴ ἐπαυλὶς : «πύργος».

Ἀλλὰ τέλος πάντων, πῶς ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τὰ πράγματα! Μᾶς συμβαίνει ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φοβούμεθα· τὰ δὲ μέτρα, ὅσονδηποτε πιστικά καὶ ἀνελεύθερα, ἅτινα λαμβάνομεν πρὸς ὑποστήριξιν σκέψεων καὶ σχεδίων ἡμῶν, προξενοῦσιν εἰς ἡμᾶς ἀντίθετα πολλάκις ἀποτελέσματα. Λαμπρὸν ἰδίᾳ μαθημα διὰ γονεῖς! Γνωρίζει δὲ ἡ τοῦ Θεοῦ Πρόνοια νὰ ματαιοῖ βουλὰς ἀνθρωπίνους, οἷα ἦτο ἡ τοῦ πατρὸς τῆς Βαρβάρας, καὶ νὰ φωτίζη καὶ αὐτοὺς τοὺς δεσμίους.

Τῷ ὄντι· τὸ ἔρημικὸν τῆς ζωῆς τῆς Ἁγίας περιβάλλον, τῆς ἐρημίας καὶ μονώσεως εὐσεύς κατὰ κανόνα μητρὸς γενναίων σκέψεων, ἀγνῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν μεγαλοφυεστάτων, ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπρόοπτον εὐκαιρίαν νὰ κινή τοὺς λογισμοὺς αὐτῆς περὶ τὰ θεῖα. Καὶ ἡ Βαρβάρα, αἴφνης, παρουσιάζεται Χριστιανή! Φίλη τις, ἐκ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς, μετέδωκεν αὐτῇ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ σωτήρια δόγματα; Βιβλίον τι Χριστιανικὸν παρεισέδυσεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς; Κύριος οἶδε! Τὸ γεγονὸς ἦτο ὅτι ἡ Βαρβάρα ἠγάπησε τὸν Χριστόν. Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς (*) παρέχει ἡμῖν λαμπρὰν ἐξήγησιν τοῦ θαυμασίου τούτου γεγονότος: «Ἐν αὐτῷ, λέγει, τῷ πύργῳ, ἡ τοῦ Παράκλητου χάρις τῶν ἀφηνῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν ἀφανῶς ἀφαιμένη, φωτὶ τε θεογνωσίας ἐφώτισε καὶ τὸν ἀψευδῆ Θεὸν γινώριμον αὐτῇ παραδόξως κατέστησε».

(*) Συγγραφεὺς Θ' μ. Χ. αἰῶνος

Παρὰ τοῖς Δυτικοῖς φέρεται παράδοσις, καθ' ἣν ἡ Ἁγία τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν αὐτῆς ἐξεμυστηρεύθη εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἐμπίστων αὐτῆς ὑπαλλήλων, Χριστιανόν, ὅστις καὶ προμήθευσεν αὐτῇ συγγράμματα τοῦ Ὁριγένους. Ἐν τῷ μεμονωμένῳ ἐκείνῳ τόπῳ, κατὰ τὴν Δυτικὴν παράδοσιν, εὗρέθη τρόπος, ὥστε νὰ προσέλθῃ ὁ ἱερεὺς Βηλεντίνος καὶ νὰ βαπτίσῃ τὴν Ἁγίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, ἀνύπαρκτος ὁ πατήρ ἔθηκεν ἐνώπιον αὐτῆς πρότασιν περὶ γάμου. Ἄλλ' ἡ Βαρβάρα, λύουσα τὸ ζήτημα τοῦτο ἄταξ διὰ παντός, ἀπήντησε· «Μὴ δεύτερον περὶ τούτου λόγον μοι προσαγάγῃς· ἐπεὶ καὶ σὺ πατήρ τὸ λοιπὸν οὐ κληθήσῃ, καὶ ἀναιρέτιν ἐμαυτῆς γενέσθαι παράσκευαίς».

Ὁ Διόσκορος δὲν «εἰσῆλθεν εἰς τὸ νόημα». Καὶ θεωρήσας τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τὴν ἄρνησιν ὡς ἐξ αἰδημοσύνης προερχομένην, δὲν ἐπέμεινε περὶ τοῦ σημείου τούτου «παρέχων διασκέψεως καιρὸν», ὡς λέγει ὁ Μεταφραστὴς εἰς τὴν Βαρβάραν. Ἄλλ' αὐτὴ εἶχε πλέον λάβει τὴν περὶ παρθενίας ἀπόφασιν αὐτῆς, ἥδη δὲ ἔζη «ἐν προσευχῇ καὶ νηστείαις».

Τὸ γεγονὸς τῆς ἐκχριστιανίσεως τῆς Βαρβάρας ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς ἐκ τῆς ἀκολούθου ἀφορμῆς: ὁ Διόσκορος κατεσλεύαζε λουτρόν· συμφώνως δὲ πρὸς τὰς δοθείσας εἰς τοὺς τεχνίτας ὁδηγίας ὤρειλε τοῦτο νὰ ἔχη δύο παράθυρα πρὸς τὴν νοτίαν πρόσοψιν. Ἡ Βαρβάρα, ἐπωρελη-

θεῖσα ἀπουσίαν τοῦ πατρὸς της, εἶδε τὰ δυο παρὰ θυρᾶ τοῦ λουτροῦ, συνέστησε δὲ εἰς τοὺς οἰκοδόμους νὰ κατασκευάσωσι τριᾶ, ἀναλαμβάνουσα ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ πατρὸς της. Οἱ τεχνῖται ὑπήκουσαν.

Ἄλλ' ἡ ἐπάνοδος τοῦ πατρὸς ἀνοίγει βίον μαρτυρικὸν εἰς τὴν σεμνὴν ἐκείνην παρθένον. Ἀπολογουμένη εἰς τὸν πατέρα της διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τριῶν παραθύρων, μετὰ χαρᾶς ἐτόνισεν εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς ὅτι διὰ τῶν τριῶν τούτων παραθύρων εἰσέρχεται πλεῖον φῶς εἰς τὸ λουτρόν. Ἐκ τοῦ συμβολισμοῦ τούτου ἀδιστακτικῶς ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν πατέρα αὐτῆς ἡ Ἁγία τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς εἰς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν περὶ φρόνησιν της εἰς τὰ εἰδῶλα.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Διόσκορος δὲν ἦτο πατήρ. Ἐσπευξε νὰ φονεύσῃ τὴν μονογενῆ αὐτοῦ θυγατέρα, ἀλλ' αὕτη, ἐκφυγοῦσα ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἐπαύλεως καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς πλησίον κείμενον ὄρος, πιθανῶς τὴν Ἀντιλίβανον. Ὁ παράφορος πατήρ ἔσπευσε νὰ ἀναζητήσῃ αὐτὴν καὶ μέχρι τοῦ ὄρους, διὰ τῆς μαρτυρίας δὲ ποιμένος τινός, ἐκεῖ δόσκοντος τὰ ποίμνια αὐτοῦ, εὔρε τὴν Ἁγίαν ἐντὸς κοιλώματος βράχου κεκρυμμένην, ἀρπάσας δὲ αὐτὴν ἐκ τῆς κόμης ἐπανάφερεν εἰς τὴν ἑπαυλιν. Ἡ παραδοσις διέσωσεν ἡμῖν τὴν εἰδήσιν ὅτι ὁ προδότης βοσκὸς ἐτιμωρήθη, μεταβληθέντων τῶν προβάτων αὐτοῦ εἰς **κανθάρους**. Εἰς τοῦτο ὀφείλεται πάντως, ὡς ἐκ τοῦ προῖ-

όντος λόγου θέλει κατανοηθῇ, τὸ ὅτι τὸ Νοσοκομεῖον λοιμωδῶν νόσων παρὰ τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Βαρβάρας Δαρνίου ἀποκαλεῖται **κάνθαρος**.

Αἱ ἱστορικαὶ πληροφορίες περὶ τῆς περαιτέρω στάσεως τοῦ πατρὸς τῆς ἁγίας Βαρβάρας ἀναφέρουσιν ὅτι ἤγαγεν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ «ἡγεμόνος» Μαρκιανοῦ, εἰς ὃν ἔδωκεν ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

Ἡ εἰδήσις αὕτη ὥθει ἡμᾶς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας τοῦ βίου τῆς ἁγίας δὲν καίωκει πλέον ὁ πατήρ αὐτῆς ἐν Ἡλιουπόλει, ἀλλ' ἐν Νικομηδείᾳ, ἐγκαταλιπὼν τὴν διοικητικὴν αὐτοῦ θέσιν. Τοῦτο καθιστᾷ πιθανώτατον ὅχι μόνον ἡ πληροφορία ὅτι ὁ Μαρκιανὸς ἦτο «ἡγεμὼν» τῆς Β.θυνίας, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ὁ Διόσκορος, κατόπιν τοῦ χρόνου γενομένου οἰκογενειακοῦ σκα δάλου δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ζῇ ἐν Ἡλιουπόλει, ὡς διοικητικὸς μάλιστα ὑπάλληλος. Διατὶ δὲ νὰ μὴ δεχθῶμεν ὅτι ἐπιστρέφων εἰς Νικομήδειαν ἤλπιζεν ἀκόμη νὰ κερδίσῃ τὴν Βαρβάραν τοῦ διὰ τῆς ἐπιδράσεως συγγενῶν καὶ οἰκογενειακῶν φίλων;

Ὅπωςδήποτε αἱ ὑπάρχουσαι εἰδήσεις παρουσιάζουσι τὴν Βαρβάρην ἐμμένουσαν εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγάπην ἀκλονήτως. Ἡ δὲ ὑπόθεσις ἠκολούθησε τὴν δικαστικὴν ὁδὸν ἐπὶ ἀρνησιθρησκείᾳ. Ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος Μαρκιανοῦ ἡ Ἁγία ἤλεγξε τὸ ψεῦδος τῆς πίστεως εἰς τὰ εἰδῶλα καὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ Χριστοῦ.

Αἱ βάσανοι ἀρχίζουσι : περιδέθη ἡ γλυκεῖα παρθένος καὶ

ἐκτυπᾶτο ἀνηλεῶς διὰ βοσίων ὤρων νεύρων. Καὶ διὰ τὰ οἰσθάνηται τοὺς πόνους δριμύτερον προσέτριβον τὰς πληγὰς διὰ τριχίνων ὕψασμάτων. Ὡδηγήθη εἰς τὰς φυλακάς, ἐκεῖ δὲ ἡ Ἁγία, χάριτι θεῖα, κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐθεραπεύθη πρὸς ἐκπληξιν, ἄκαρτον ὁμῶς, τῶν τυρχνούντων αὐτήν.

Ἐπακολουθεῖ δευτέρα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἐξέτασις. Ἀλλὰ θερμότερα μὲν ὑπῆρξε τῆς Ἀγίας ἡ πίστις, βρναυ-
 σότερος δὲ τοῦ δικαστοῦ ὁ θυμός. Διχτάσσει οὗτος τὰ ἀπο-
 ξέσει τὰς πλευρὰς τῆς Μάρτυρος διὰ σιδηρῶν ὀνύχων, ἐπὶ
 δὲ τὰ ἐπικαίωσι διὰ λαμπάδων ἀνημμένων τὰ ἤδη ξανθέντα
 μέλη αὐτῆς, ἀκόμη δὲ τὰ κτυπῶσι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς διὰ
 σφύρας.

Τῶν φρικωδῶν τούτων βασάνων τῆς Ἀγίας αὐτοπρόσωπον
 μάρτυρα παραδίδει ἡμῖν τῆς Ἐκκλησίας ἡ παράδοσις τὴν
 ἁγίαν Ἰουλιανήν, περὶ ἧς μάλιστα λέγεται ὅτι γενομένη
 ἀντιληπτὴ παρὰ τοῦ Μαρκιανοῦ ὅτι ἐκλαίει καί, κατόπιν
 ἐρωτήσεως, ἀποκριθεῖσα ὅτι κλαίει διὰ τὴν βασανιζομένην
 Βαρβάραν, ἐβασανίσθη καὶ αὕτῃ ἀγρίως.

Εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς μάρτυρας προσετέθη καὶ τοῦτο τὸ
 εἶδος τῆς βασάνου καὶ τοῦ ὀνείδους, ἡ ἀποκοπὴ δηλαδὴ τῶν
 μαστῶν αὐτῶν, μέτρον ὁμῶς ἀποδειχθὲν καὶ τοῦτο ἀνέκωνον
 τὰ κλονίσῃ τὴν πρὸς τὸ μέγα μαρτύριον ὀπόφασιν αὐτῶν,
 διαρκῶς προσευχομένων καὶ ἐνισχυομένων διὰ τῆς χάριτος
 τοῦ Χριστοῦ.

Εἰς τὴν σεμνὴν Βαρβάραν ἐπεφυλάσσετο ἀκόμη καὶ ἔσχα-

τος ἐξευτελισμός. Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ πατρός τῆς ἀπογο-
 μνωθεῖσα περιεφέρετο, ὡς θέατρον, δερομένη, ἀνὰ τὴν πόλιν
 καὶ τοῖς πέρυξ τῆς Νικομηδείας, αὕτῃ ἐκείνη ἡ παρθένος,
 ἡ κόρη, ἡ ὁσία, τὴν ὁποίαν, ὡς λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ
 Δαμασκηνός, οὐδὲ αὐτὸς ὁ ἥλιος ἠδυνήθη πρότερον τὰ ἀπο-
 λαύσῃ κατὰ κέρον.

Ἄλλ' ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς δὲν ἐγκατέλιπε τὴν πιστὴν μαρ-
 τυρικὴν αὐτοῦ νύμφην εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐμπαθῶν τυρχνύ-
 νων, μὴ κατορθωσάντων τὰ πληρώσωσι τὰς φιληδόνας αὐτῶν
 προσδοκίας. «Χάριτος περιβολῇ, γράφει ὁ Δαμασκηνός,
 ὅλην ὁ Χριστὸς περιστείλας τὴν οἰκίαν ἀθλήτριαν, τὴν θέαν
 τοῖς αἰσχροῖς καὶ ἀσελγέσι καὶ μυσαροῖς διετείχισε καὶ
 ἄπρακτον αὐτῶν τὴν ἐπίνοιαν δέδειχε καὶ τῆς προσδοκίας
 παρέσφηλεν». Καὶ Συμεὼν ὁ Μεταφραστὴς ἀναφέρει:
 «ἄορατον στολὴν αὕτῃ περιέθηκε».

Παρουσιασθεῖσα εἴτα ἡ Βαρβάρα πρὸ τοῦ Μαρκιανοῦ
 ἤκουσε τὴν εἰς θάνατον καταδικὴν αὐτῆς. Ὁ παριστάμενος
 Διόσκορος, ὁ πατὴρ τῆς Ἀγίας, «εἶνα τελείαν δόξῃ λατρεῖαν
 προσενέγκαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ θεραπευομένοις εἰσώλοις καὶ
 βδελύγμασι», ἀπεκεφάλισεν αὐτήν διὰ ξίφους τῇ 4ῃ Δεκεμ-
 βρίου. Πλησίον αὐτῆς ἀπεκεφαλίσθη καὶ ἡ ἁγία Μάρτυς
 Ἰουλιανή.

Αἱ ἱστορικαὶ πηγαὶ διέσωσαν ἡμῖν εὐχὰς τῆς Ἀγίας
 Μεγαλομάρτυρος, ἃς πορευομένη ἔξω τῆς πόλεως Νικο-
 μηδείας εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου ἀπέτεινε πρὸς τὸν

Οὐράνιον Πατέρα, ὅπως ἐν τῷ ὀνόματι αὐτῆς χαρίζῃ ἱάσιν καὶ ὑγίαν ἀπὸ τῶν παντοίων λοιμωδῶν νόσων ἰδίᾳ.

Τῆς προσευχῆς ταύτης ἀπήχησις εἶναι καὶ μακρὰ σειρὰ θαυμάτων τῆς Ἁγίας καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν τελουμένων κατ' εἰδικὴν χάριν εἰς τοὺς ἐκ λοιμωδῶν νόσων πάσχοντας καὶ ἡ πρόθυμος καὶ μετὰ πεποιθήσεως προσφυγὴ πάντων τῶν ὑπὸ βαρειῶν νόσων κατατρυχομένων εἰς τὴν χάριν τῆς Ἁγίας Βαρβάρας. Καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ποιήσις δίδει τὴν προσήκουσαν προσοχὴν πρὸς τὸ γεγονός τοῦτο:

«Πληρῶν σου τὴν αἴτησιν, Βαρβάρα ἄθληφρέ,
Χριστὸς τὰς ἰάσεις βραβεύει τοῖς ἐκτελουσὶ σου
πίστει τὴν ἐτήσιον μνήμην». (Τροπάρ. Θ'. ᾠδῆς).
«... νικήσασαι τὸν ἐχθρὸν κατὰ κράτος, *) δόξης
ἡξιώθησαν παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· ὅθεν λοιμω-
κῶν νοσημάτων λώβην ἀφανίζουσαι, πᾶσι
τοῖς πιστοῖς παρέχουσιν ἰάματα».

(Ἑσπέρια Στιχηρά)

Εἰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὰ **Χρονικά** σπανίως ἀπαντᾷ θηριωδία πατρός, οἷον ἐπεδείξατο ὁ παιδοκτόνος πατὴρ τῆς καλλινίκου μάρτυρος τοῦ Χοιστοῦ Βαρβάρας. Δικαίως διὰ τοῦτο ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις εὐρίσκει ἱκνοποιήσιν ἐν τῇ ἱστορικῇ πληροφορίᾳ ὅτι ἐπιστρέφων οἷκαδε ὁ δῆμιος πατὴρ μετὰ τὴν θανάτωσιν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ ἔπεσε πτώμα βληθεὶς ὑπὸ κεραυνοῦ.

*) Βαρβάρα καὶ Ἰουλιανή.

Καὶ εἶναι τοῦτο ἕτερον θαυμάσιον γεγονός, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ στήριζεται ἡ κοινὴ πεποίθησις περὶ τῆς ἁγίας ὡς ἄρω-γοῦ κατὰ τὰς θύελλας καὶ δὴ προστάτιδος εἰς τὰ ἀπὸ κεραυνῶν δυστυχήματα. Ἐδημοσιεύθη ἤδη πολλάκις σχετικὴ μαρτυρίᾳ τοῦ Henri Cock de Corcum, σωθέντος ἀπὸ προφανοῦς κινδύνου πτώσεως κεραυνοῦ, τῇ ἐπικλήσει τῆς Ἁγίας κατὰ τὸ ἔτος 1448.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ποιήσις καυτηριάζει τὸν παιδοκτόνον πατέρα λέγουσα:

Ξίφει πατὴρ θύσας σε, μάρτυς Βαρβάρα,
ὑπῆρξεν ἄλλος Ἀβραάμ διαβόλου.

(Συναξάριον)

Πᾶσαι αἱ εἰδήσεις συμφωνοῦσιν εἰς τὸ ὅτι ἡ Ἁγία ἀπέθανε τὸν μαρτυρικὸν διὰ ξίφους θάνατον διὰ χειρὸς τοῦ πατρὸς τῆς. Διαφωνοῦν ὅμως ὑπάρχουσιν ὡς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὸ ἔτος τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως. Τὸ **Ρωμαϊκὸν Μαρτυρολόγιον** ἀποδέχεται ὅτι ἡ Ἁγία ἐμαρτύρησεν ἐν Νικομηδείᾳ κατὰ τὸν διωγμὸν ἐπὶ Μαξιμίνου Α', τῷ 235. Τὸ φρονεῖ αὐτὸ καὶ ὁ Βαρώνιος. Ὁ ἱερὸς Δαμασκηνὸς σημειοῖ ὅτι τὸ μαρτύριον τῆς Ἁγίας συνέβη **Μαξιμιανοῦ βασιλεύοντος**, (286—305), ἐν Ἡλιουπόλει. Αὕτη εἶναι ἡ γνώμη καὶ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ. Ὁ Montbretius θεωρεῖ πιθανώτερον ὅτι ἡ Ἁγία ἐμαρτύρησε τῷ 306 μ. Χ., ἐν Ἡλιουπόλει εἴτε τῆς Κοίτης Συρίας εἴτε τῆς

Αἰγύπτου. Ὑπάρχουσι καὶ οἱ τολμηρότερον φρονοῦντες ὅτι ἡ Ἀγία ἐμαρτύρησεν εἰς Τοσκάνην, χώραν τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία παραδίδει ὡς ἔτος τοῦ θανάτου τῆς Μάρτυρος τὸ 290 μ. Χ.

Ἡ διαφωνία ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς Ἡλιουπόλεως, ἐν ᾗ κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐκδοχὴν διέμενεν ὁ Διοσκούρος. Εἶναι ἡ Ἡλιούπολις τῆς Κοίλης Συρίας ἢ τῆς Αἰγύπτου; Τὸ γεγονὸς ὅτι μνημονεύεται ὅρος πλησίον τῆς πόλεως ταύτης, ἔτι δὲ καὶ τὸ ὅτι ὁ ἱερὸς Δαμασκηνός, Σῦρος αὐτός, ἐπλεξε τὸ θαυμάσιον τῆς Μάρτυρος Ἐγκώμιον, ἀκόμη δὲ ὅτι καὶ μεγίστης ἀπολαύει τιμῆς παρὰ τοῖς Σύροις, παρέχει ἡμῖν τὸ ἐνδόξιμον νὰ θεωρήσωμεν πιθανώτερον ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἐν Συρίᾳ Ἡλιουπόλεως. Ἄλλως τε, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ζῶν περὶ τὰ μέσα τοῦ Η' αἰῶνος μ. Χ. καὶ γράφων ὅτι ἐδείκνυτο μέχρι τῆς ἐποχῆς του τὸ λουτρὸν τοῦ Διοσκόρου, ἐπίσης δὲ καὶ Συμεὼν ὁ Μεταφραστής, βεβαίως παρέχουσι πολλὴν βεβαιότητα ὡς πρὸς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τοῦ Διοσκόρου.

Ἀλλ' ἐγένετο ὁ θάνατος τῷ ὄντι ἐν Ἡλιουπόλει ἢ ἐν Νικομηδείᾳ; Ἡμεῖς, δι' οὓς λόγους ἀνεφέραμεν ἤδη, φρονοῦμεν ὅτι αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τῆς Ἀγίας διηλύθησαν ἐν Νικομηδείᾳ. Ἄν δὲ ἐλέγχῃ καὶ ἐμορφώθῃ παράδοσις τις ὅτι ἐτάφη ἐν Ἡλιουπόλει, τοῦτο προήλθεν ἐκ τοῦ ὅτι

ἐδείκνυτο τὸ λουτρὸν τοῦ Διοσκόρου ἐν Ἡλιουπόλει καὶ διεφημίζετο οὕτῃ ὡς ὁ τόπος τῆς διαμονῆς τῆς Ἀγίας.

Φρονοῦμεν ἐπίσης ὅτι αἱ διαφωνίαι περὶ τὸν καθορισμὸν τῆς χρονολογίας προήλθον ἐκ τῆς εὐκόλου συγχύσεως τῶν ὀνομάτων τῶν Αὐτοκρατόρων, ἀκριβῶς καθ' ἃ ἔτι φέρεται μαρτυρήσασα ἡ Ἀγία. Οὕτω: τῷ 235 φέρεται μαρτυρήσασα, βασιλεύοντος **Μαξιμου Α'**. τῷ 290, βασιλεύοντος **Μαξιμιανοῦ**. τῷ 306 **Μαξιμίνου Δαΐα**. Ἦτο δύσκολος ἡ σύγχυσις εἰς ἀντιγραφεῖς καὶ ἱστορικολογούτους;

Ἡ Ἐκκληστὶς ἐορτοῖζει τὴν μνήμην τῆς ἁγίας Βαρβάρας τῇ 4 Δεκεμβρίου, μετ' αὐτῆς δὲ συνεορτοῖζει τὴν μάρτυρα Ἰουλιανὴν καὶ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ. Λείψιον τῆς Κάρτης τῆς Ἀγίας φυλάττεται ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τῶν Μετεώρων.

* *

Δι' ὅλων τῶν μαρτυρικῶν αὐτῆς στιγμῶν ἡ γλυκεῖα Μεγαλομάρτυς Βαρβάρα καταλείπει ἡμῖν ὑπόδειγμα πολυτιμον ἐντάκτου πρὸς τὸν Χριστὸν ἀφοσιώσεως, φυῆς, κατὰ τὸν ἱερὸν Δαμασκηνόν, ροδὸν ὠριπὴν καὶ εὐωδέστατον ἐξ ἀκανθῶδους φυτοῦ καὶ καρπὸς εὐσεβείας ἐκ ρίζης δυσσεβοῦς. Ἀψηφήσασα κάλλη, θυσιάσασα πλοῦτη καὶ ἀπολαύσεις ἐγκασιμούς, εἰς τὴν ἡλιαν τῆς ἀνήμεως αὐτῆς, διαβίῃ εἰς γενεὰς γενεῶν τὴν σημαίνει ἀγάπη Χριστοῦ ἀληθινή.

καὶ ζωντανὴ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις. Τοὺς λόγους ἐκείνους, οὕς εἶπεν ὁ Χριστός, «ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἅγιος», ἡ Ἀγία «ἔκαμεν ἔργον». Καὶ ὅσον ὑπῆρξεν ἐκδηλὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἡ ἀγριότης καὶ ἀσπλαγχνία, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ συμπάθεια χριστιανικῶν ὁλοκλήρων γενεῶν καὶ ὁ ἄπειρος σεβασμὸς καταδεικνύεται πρὸς τὴν Ἀγίαν Μάρτυρα. Πολλαχοῦ θεωρεῖται ὡς προστάτις τῶν παρθένων πάσης ἡλικίας· τὸ Πυροβολικὸν Σῶμα Στρατοῦ θεωρεῖ αὐτὴν προστάτιν καὶ πανηγυρίζει τὴν μνήμην αὐτῆς, ἴσως ἐκ τούτου ὅτι συσχετίζεται πῶς κεραυνὸς καὶ πυροβόλον, ἐφ' ὅσον, ὡς ἐλέχθη, ἡ Ἀγία τιμᾶται ὡς ἀρωγὸς κατὰ τῶν κεραυνῶν· τὰ Νοσοκομεῖα τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων τὸ ὄνομα αὐτῆς προβάλλουσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου των ὡς ἐλπίδος ἔμβλημα· ἡ χριστιανωσὸν εἰς τὰς φρικτὰς ἐπιδημίας καὶ νόσους τὴν χάριν τῆς Ἀγίας ἐπικαλεῖται εἶναι ἡ προστάτις κατὰ τοῦ αἵφνης θανάτου καὶ τῶν πλέον ἐπικινδύνων χειρωνακτικῶν ἔργων· οἱ μεταλλωρύχοι, οἱ λατόμοι, οἱ οἰκοδόμοι, οἱ ἔχοντες πανδοχεῖα, αἱ Συντεχνίαι πωλητῶν πυρίτιδος, τὰ Πυριτιδοποιεῖα καὶ καλυκοποιεῖα, ἔτι δὲ οἱ ἀμαξοκαρῶνες καὶ ναυτιλλόμενοι διὰ τῆς Ἀγίας ταύτης προστρέχουσι καὶ ἐλπίζουσιν εἰδικῶς εἰς τοῦ Χριστοῦ τὴν χάριν. Εἰς τὸ παρὰ τὸ Δαφνὶ κείμενον Προσκύνημα τῆς Ἀγίας Μεγαλομάρτυρος ἀφθονοῦσι τὰ δεῖγματα τοῦ ἐξαιρετικοῦ τούτου σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης τῶν Χριστιανῶν.

II

Ἡ ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ποιήσει *)

Α'

Στιχηρὰ ψαλλόμενα εἰς τὸν ἑσπερινὸν τῆς Ἀγίας
Εἰς ἤχον β'. Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε.

- 1.—Ὅτε ἐν σταδίῳ τῷ φρικτῷ, Ἰουλιανὴ διεσκόπει ἡ παμμακάριστος, μάρτυρα τὴν ἑνδοξον, Βαρβάραν μάστιξιν, ἐναθλοῦσαν βασάνοις τε, ποικίλοις τὸ σῶμα, ἅπαν συγκοπτόμενον θερμοῖς τοῖς δάκρυσι, Λόγε τοῦ Θεοῦ ἀνεβόα, ταύτης κοινωνόν με γενέσθαι, ἄρτι καταξίωσον φιλάνθρωπε.
 - 2.—Μίαν ἡ Βαρβάρα ἀληθῶς, Ἰουλιανὴ τε τὴν γνώμην, πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἔχουσαι αἱ ἅγαι κατηγνώσαντο, τοῦ ἐχθροῦ· καὶ νικήσασαι, αὐτὸν κατὰ κράτος, δόξης ἡξιώθησαν, παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ὄθεν λοιμικῶν παθημάτων, λώβην ἀφανίζουσαι πᾶσι, τοῖς πιστοῖς παρέχουσιν ἰάματα.
 - 3.—Ὅτε ἀπεφάνθη κατὰ σοῦ, μάρτυς σεμνοτάτη Βαρβάρα, ὁ γλυκὺς θάνατος, χαίρουσα καὶ σπεύδουσα,
- *) Ἐκ τοῦ Μηναίου τῆς Ἐκκλησίας Δεκεμβρίου 4. Διατηρεῖται ἡ ποιητικὴ στίξις.

τὸν δρόμον ἤνυσας· ἄσεβοῦς δὲ γεννήτορος, χειρὸν
 παρὰ νόμοις, τέθυσαι καὶ κάρπωμα, Θεῷ προσήνε-
 ξαι· ὅθεν ταῖς φρονίμοις παρθένοις, ὄντως συγχο-
 ρεύουσα βλέπεις, Χριστοῦ τοῦ νυμφίου σου τὴν
 ἑλλαμνιν.

4.—Δοξαστικὸν Πατρίδα, γένος, ὕπαρξιν καταλιποῦσα
 Ἦχος πλ. β. Βαρβάρα, καὶ τὸν ἄσεβῃ πατέρα μι-
 σήσασα, Θεὸν ἠγάπησας, ᾧ ἐνυμφεύθης, καὶ γε-
 γονας μεγαλέμπορος κληθεῖσα· αὐτὸν ἰκέτευε σωθῆ-
 ναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

B'

Κάθισμα τῆς Ἀγίας. (Εἰς τὸν Ὁρθρον)

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα

Ἐν τῇ ἀθλήσει σου, πάντας ἐξέπληξας, ὅτι ὑπέ-
 μεινας, τὰς τῶν τυράννων πληγὰς, δεσμὰ βασιάνους
 φυλακάς, Βαρβάρα παναοίδιμε. Ὅθεν καὶ τὸν στι-
 φανον, ὁ Θεὸς σοι δεδώρηται, ὃν περ ἐπεπόθησας, ψυ-
 χικῶς προσέδραμες· αὐτὸς καὶ τὰς ἰάσεις παρέχει,
 πᾶσι τοῖς πίστει προσιοῦσί σοι.

Κανὼν εἰς τὴν Ἀγίαν
 Ποίημα Στεφάνου Σαββαΐτου *

ᾠδὴ α'. — Ἦχος β' (Ἐν βυθῷ κατέστρωσέ ποτε)

1.— Ὡ Τριάς ὑπέρβησε σεπτὴ, ἡ τῶν ὑπὲρ ἔννοιαν, τὴν
 δωρεὰν σοῖς ἰκέταις βραβεύουσα, φωτοφόρον ἔμ-
 πνευσον, τῇ ζοφώδει μου, διανοίᾳ ἀμάρνγμα, τὴν
 σὴν εὐφημῆσαι μάρτυρα, Βαρβάραν τὴν αἰοίδιμον.

2.— Ἀκανθώδους ῥίζης ἐκφυέν, ῥόδον ἱερώτατον, τὴν
 Ἐκκλησίαν Χριστοῦ εὐωδίασεν, ἡ τῷ ἐρυνθήματι,
 τῆς ἀθλήσεως, φοινηθεῖσα δι' αἵματος, ἔνδοξος
 Βαρβάρα, ἣν περ ἐπαξίως μακαρίζομεν.

ᾠδὴ β. — Εξήνθησεν ἡ ἔρημος.

3.— Τετρωμένη τοῦ πόθου σου, ὡς νυμφίου Δέσπο-
 τᾶ, τῷ γλυκυτάτῳ βέλει, ἡ ἀθληφόρος Βαρβάρα ἀπα-
 σαν πατρικὴν ἀθειάν ἐβδελύξατο.

4.— Οὐ τρυφῆς ἢ τερπνότης, οὐκ ἄνθος κάλλους
 πλοῦτός τε, οὐχ ἡδοναὶ νεότητος, ἐθελξάν σε Βαρβάρα
 ἔνδοξε, τῷ Χριστῷ νυμφευθεῖσαν καλλιπάρθενε.

*) Ἐτελεύτησε περὶ τὸ 790, ἐπίσκοπος, ἀσκητὺς ἐν τῇ παρὰ
 τὴν Ἱερουσαλὴμ ἱερᾷ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα. Ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ
 τὴν μνήμην αὐτοῦ τῇ 28 Ὀκτωβρίου καὶ 13 Ἰουλίου.

Κάθισμα

Ἦχος δ'. — Ὁ Ὑψωθεὶς ἐν τῷ σταυρῷ.

Τὸν νυμφίον Χριστὸν ἀγαπήσασα, τὴν λαμπάδα σου φαιδρῶς εὐπρεπίσασα, ταῖς ἀρεταῖς διέλαμψας πανεύφημε· ὅθεν εἰσελήλυθας, σὺν αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους, τὸ στέφος τῆς ἀθλήσεως, παρ' αὐτοῦ δεξαμένη· ἀλλ' ἐκ κινδύνων λύτρωσαι ἡμᾶς, τοὺς ἐκτελοῦντας Βαρβάρα τὴν μνήμην σου.

Ὡδὴ δ'. — Ἐλήλυθας ἐκ Παρθένου.

5.—Ἐκ Παρθένου, γεννηθεὶς ἐδωρήσω νεάνισι, Παρθένοις τὸ φρύγμα καταβαλεῖν τοῦ ἀλάστορος· ὅθεν ἡ καλλίνικος Βαρβάρα, τούτου τὸ θράσος κατεπάτησε.

6.—Τῷ σταυρῷ σου, θανάτου τὴν δύναμιν ἔλυσας· ἐντεῦθεν τοῦ σώματος, Κόρη Χριστὲ ἀφειδήσασα, φέρει γενναίό τατα, τοὺς αἰκισμοὺς ἡ Βαρβάρα στερροτάτη φρενί.

7.—Ἡ προμήτωρ, μηχαναῖς τοῦ δολίου θελχθεῖσα· τὸ πρὶν τρυφῆς ἑξωστράκισται, τοῦ Παραδείσου Βαρβάρα δέ, τοῦτον ἐκφαυλίσασα, ἐν οὐρανῷ νυμφῶνι νῦν αὐλίζεται.

Ὡδὴ ε'. — Μετὶ τῆς Θεοῦ.

8.—Θυρίσι τρισί, τὸ λουτρὸν φωτίζεσθαι κελεύσασα, μυστικῶς διέγραψας, βάπτισμα Βαρβάρα τῆς Τριᾶδος φωτί, τῶν ψυχῶν σελασφόρον, ὑπάρχον καθαροτήριον.

9.—Μανίαν δεινὴν, τοῦ πατρὸς ἐκκλίνουσαν, Βαρβάραν χισθέν, σ' εὐθὺς ὑπεδέξατο, ὅρος, ὥσπερ πάλαι τὴν αἰοίδιμον, πρωτομάρτυρα Θέκλαν, Χριστοῦ τερατοποιήσαντος.

10.—Τοῦ ὄντως Θεοῦ, πυρωθεῖσα ζήλῳ ψευδωνύμων θεῶν, εἰς αἰσχρὰ ἐνέπτυσσε, πρόσωπα Βαρβάρα ἡ πανεύφημος, καταπαίζουσα κόρη, τοῦ δήθεν κοσμοκράτορος.

Ὡδὴ στ'. — Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

11.—Ὡς ὑπέσχου σοφίαν δεδώρησαι, Σῶτερ θεοδίδακτον τοῖς σὲ κηρύττουσι, δικαστικοῦ πρὸ βήματος, ἥς Βαρβάρα ἡ μάρτυς ἐμπέπλησται.

12.—Τῶν ἀθέων τὴν πλάνην διήλεγξε, λόγῳ θεοσόφῳ, Βαρβάρα ἡ ἑνδοξος, ὑπομονῇ τῶν ἔργων δέ, τῶν τυράννων τὰς φρένας ἐξέστησεν.

13.—Αἰκισμοῖς ἀφειδῶς καταξαίνεσθαι, ὅσκιε τριχί-
νοις ἐντόνως τε τρίβεσθαι, διὰ Χριστὸν ἡ ἡμεμ-
πτος, ἀθληφόρος τὸ σῶμα προδίδωσιν.

Κοντάκιον

Ἦχος δ' — Ὁ Ὑψωθὶς ἐν τῷ Στυγῶ.

Τῷ ἐν Τριάδι εὐσεβῶς ὑμνουμένῳ, ἀκολουθήσασα
σεμνῇ ἀθληφόρε, τὰ τῶν εἰδώλων ἔλιπες σεβάσματα·
μέσον δὲ τοῦ σκάμματος, ἐναυλοῦσα Βαρβάρα, τυράν-
νων οὐ κατέπηξας, ἀπειλὰς ἀνδρειόφρον, μεγαλο-
φώνως μέλπουσα ἅει· Τριάδα σέβω τὴν μίαν θεότητα.

Ὁ Οἶκος

Τὴν νυμφευθεῖσαν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ μαρτυρίου,
Βαρβάραν συνελθόντες τιμήσωμεν ἁξίως, ὅπως αὐτῆς
ταῖς προσευχαῖς λύμης ψυχοφθόρου λυτρωθέντες,
λοιμοῦ, σεισμοῦ τε καὶ καταπτώσεως, τὸν βίον ἐν εἰ-
ρήνῃ διέλθωμεν, καταξιωθέντες μετὰ πάντων τῶν Ἀ-
γίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος εἰραρεστησάντων, διάγειν ἐν
φωτί, καὶ μέλπειν ἁξίως· Ἐθελήσας, Σῶτερ, τὰ
σὰ ἔλέη πᾶσι τοῖς πίστει ὁμολογοῦσι· Τριάδα σέβω
τὴν μίαν θεότητα.

Ὡδή ζ'. — Ἀντίθεον πρόσταγμα.

14.—Ὁ γῆν καταλήψεσθαι καὶ ἐξαλείφειν, τὴν θά-

λασσαν τύραννος, εἰκαίως φρουατιόμενος, ὥς παί-
γνιον πρόκειται Βαρβάρας κόρης ποσὶ τοῦτον ἐκ-
νευρίσας γὰρ Χριστός, ὥσπερ στρουθίον σαθρὸν
ἐδέσμευσεν.

15.—Πληγαῖς ἀφορήτοις σου καταξανθέντος, τοῦ σώ-
ματος, ὅλου τε, βαφέντος ἐν αἱμάτων ῥοαῖς, λιμπά-
σιν, ὑπέμεινας, φλογιζομένη πλευράς, μάρτυς πανα-
οίδιμε, Χριστῷ εὐχαριστοῦσα, Βαρβάρα ἐνδοξε.

16.—Ὡ τῆς ἀπανθρώπου τε καὶ ἀναγήτην, τυράν-
νων ὁμότητος καὶ πλείστης ἀθεότητος! μαστοὺς
τῆς μάρτυρος ὥς ἐν μακέλλῳ δεινῶς, ξίφεσι κατέ-
τεμνον, τὸν νοῦν προσερειδούσης τῇ ζωοδότῃ Χρι-
στῷ.

Ὡδή η'. Κάμινός ποτε.

17.—Ὡφθη σοι Χριστός, φωτί ἐν ἀπροσίτῳ, ἐγκα-
θειργμένη ᾧ Βαρβάρα, φρουρᾷ, θαρρεῖν προτρε-
πόμενος, καὶ τοὺς μώλωπας ἰώμενος, καὶ χαριμονὴν
ρωδούμενος· ὀθενάνεπτερώθης, τοῦ σοῦ Νυμφίου
τῷ ἔρωτι.

18.—Ἄγγελος φαιδρός, στολὴν φωτοειδῇ σε, διὰ
Χριστὸν γεγυμνωμένην, σεμνῇ Βαρβάρα ἡμφίασε,

καὶ ὡς νύμφην περιήγαγε· τὰ πάθη τῇ ἐσθῆτι γάρ, μάρτυς συνεξεδύσω, θείαν ἐκστᾶσα ἀλλοίωσιν.

19.—Δέδεικται σαφῶς, Χριστὲ ἡ πρόρρησίς σου, πε-
πληρωμένη· πατὴρ τέκνον γάρ, εἰς φόνον προδί-
δωσιν· αὐτουργός τε τῆς σφαγῆς γεγονώς, δὲ δείλαιος
γεννήτωρ, τῆς σῆς μάρτυρος, οὐρανίω· ὅθεν πυρὶ
κατηνάλωται.

Ὡδὴ θ'. — Ἀνάρχου γεννήτορος.

20.—Τὴν ἔνδοξον μέλλουσα, κομίζεσθαι τελείωσιν,
διὰ ξίφους Βαρβάρα, τοῦ μαρτυρίου σου, σὺν Ἰου-
λιανῇ τῶν στεφάνων, μαρτυρικῶς, καταξιωμένη,
φωνῆς θείας ἤκουσας, τελειούσης τὰς ἐντεύξεις σου.

21.—Πληρὼν σου, τὴν αἵτησιν, Βαρβάρα ἀθληφόρε
Χριστός, τὰς ἰάσεις βραβεύει, τοῖς ἐκτελοῦσί σου
πίστει, τὴν ἐτήσιον μνήμην· ὡς ἀληθῶς, θαλάσ-
σης γὰρ ψάμμον, τὰ σὰ ὑπερβέβηκεν, εὐκλεῇ τε-
ρατουργήματα.

22.—Τῷ σῷ συναφθεῖσα νῦν, παντάνακτι νυμφίῳ
Χριστῷ, καὶ ἀστράπτουσα δόξῃ, Βαρβάρα θείου
φωτός, ἐν ἐπουρανίοις θαλάμοις, τοὺς ὑμνητὰς
τοὺς σοὺς ἐποπτεύεις, παθῶν ἀπαλλάττουσα, καὶ
προσάγουσα τῷ ζῶντι Θεῷ.

Δ'

Ἐξαποστειλάρειν τῆς Ἀγίας.

Ἐν πνεύματι τῷ ἱερῷ.

Τὴν χάριν τῶν ἰάσεων, ἐκ Θεοῦ δεξαμένη, Βαρβάρα
παναοίδιμε, τοῦ ἰᾶσθαι τὰς νόσους, τῶν πίστει προ-
στρεχόντων σοι, τὸν Θεὸν δοξάζουσι, τὸν ἐπὶ πάντων
Δεσπότην, ῥῦσαι πάντας κινδύνων, λοιμικῆς ἀσθε-
νείας, καὶ ψυχικῶν νοσημάτων.

Ε'

Αἶνοι

1.—(Ἦχος α'). Τῆς γεγραμμένης τροφῆς, τὴν ἀπόλαυσιν
ὑπεριδοῦσα, καὶ πατὴρ τὸν ὄλβον ὁμοῦ τε καὶ δό-
ξαν μισήσασα, τὸν οὐράνιον νυμφίον, ἐπελόθησας,
Βαρβάρα παναοίδιμε· τῷ ξίφει γὰρ τὴν κάραν
τιμηθεῖσα, σὺν ταῖς φρονίμοις συνεισηλθες παρθέ-
νοις τῷ νυμφίῳ Χριστῷ· ὅθεν καὶ τὴν λοιμικὴν
νόσον ἐκδιώκουσα, τοὺς πιστοὺς θεραπεύεις, ἐνερ-
γείᾳ τοῦ Πνεύματος, καὶ πρεσβεύεις, ἀπαύστως, ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

2.—(Ἦχος β'). Ἠσχύνθη ὁ βάσκανος ἐχθρός, ὑπὸ γυ-
ναικὸς ἡττώμενος, ὅτι τὴν Προμήτορα ἔσχεν ὄργα-
νον πρὸς ἁμαρτίαν· ὁ γὰρ ἐκ Παρθένου, σαρκωθείς

Λόγος τοῦ Πατρὸς, ἀτρέπτως καὶ ἀφύρτως, ὥς οἶδε μόνος αὐτός, τὴν κατάραν ἔλυσε τῆς Εὐας καὶ τοῦ Ἀδάμ, Χριστὸς ὁ στεφανώσας ἀξίως, Βαρβάραν τὴν μάρτυρα, καὶ δι' αὐτῆς δωρούμενος τῷ κόσμῳ, ἰλασμόν καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

ξ.—Ἡ θεόκλητος μάρτυς, Βαρβάρα, ἐν τῷ σταδίῳ πάσχουσα ἔλεγε· Δεινὰ μὲν τὰ παρόντα κολαστήρια, ὧ δικαστῆς, οὐ προκρίνω δὲ ὅλως, τῶν οὐρανίων τὰ ἐπίγεια· διὰ τοῦτο τέμνετε, ξέετε τὰς σάρκας, πυρὶ παραδότε με· χαίρουσα ἀπὶ πρὸς τὸν νυμφίον μου Χριστόν. Ἡς ταῖς ἱκεσίαις Σωτῆρ, τὰ ἑλέη σου κατάπεμψον ἡμῖν, καὶ σῶσον τοὺς τὴν ἄθλησιν αὐτῆς, ἐκτελοῦντας πιστῶς.

4.—Τὴν πανήγουριν σήμερον τῆς ἀθληφόρου Βαρβάρας, δεῦτε λαοὶ ὑμνήσωμεν· ταύτην γὰρ οὔτε ξίφος, οὔτε πῦρ, οὔτε ἄλλη βάσανος, οὔτε τοῦ πολυπλόκου Βελίου τὰ ἔνεδρα ἐτροπώσατο. Χριστὸν ἰκέτευε, καλλιμάρτυς πανένδοξε, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

5.—(Δοξαστικόν) Ἀθλητικὴν ὁδεύσασα ὁδὸν προγονικὴν ἐξέφυγες βουλήν, Βαρβάρα πανσεβάσμιε· καὶ ὥς μὲν Παρθένος φρονίμη,

λαμπαδηφόρος εἰσῆλθες εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου σου· ὥς δὲ μάρτυς ἀνδρεία, χάριν ἔλαβες ἰατροῦ εἶναι, τῆς σαρκὸς σαθρὰν λύμην. Ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς τοῖς ἀνυμνοῦντάς σε, ψυχικῶν ἀλγηδόνων ἐκλύτρωσαι, ταῖς πρὸς Θεὸν ἱκεσίαις σου.

2 T'

Τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἁγίας

Ἦχος δ'

I.—Βαρβάραν τὴν ἁγίαν τιμήσωμεν· ἐχθροῦ γὰρ τὰς πογίδας συνέτριψε, καὶ ὥς στρουθίον ἐρρυσσθη ἐξ αὐτῶν, βοηθεῖα καὶ ὄπλῳ τοῦ Στυγροῦ ἢ πάνσεμνος.

II.—(Ἐξήγησις).

Βαρβάραν . . . τιμήσωμεν· Ἡ Ἐκκλησίᾳ προσάγει· τέκνα οὐτῆς· γὰρ ἐκδηλώσι τὴν πρὸς τὴν Ἁγίαν ὀφειλομένην τιμὴν. Πῶς δυνάμεθα νὰ τιμῶμεν τὴν Ἁγίαν; ἐχθροῦ γὰρ . . . ἢ πάνσεμνος. Ὁ λόγος τῆς προσκλήσεως ταύτης· ὑπομιμνῆσκει ἡ Ἐκκλησία ὅτι ὅσαδήποτε καὶ οἰκλήποτε μέσα μετέλθεν ὁ ἐχθρὸς (Διαβολὸς) διὰ νὰ μετατρέψῃ τὴν γνώμην αὐτῆς, νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, ταῦτα ἀπέβησαν μάταια. Οὔτε οἱ περιορισμοὶ οὔτε αἱ ἀπειλαὶ πατρὸς καὶ τῆς Πολιτικῆς ἐξουσίας, οὔτε αἱ ὑποσχέσεις (παγίδες) ἔσχυσαν νὰ συγκρατήσουσιν αὐτὴν εἰς τὴν εἰσβολατρικὴν θρησκείαν· ἢ πρὸς τὸν Χριστόν ἀγάπη τῆς Ἁγίας συνέ-

τριψεν, ἀπέδειξεν ἀγόνους αὐτάς, καὶ διέσωσεν εὖ τῇ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Χριστόν. **ἐρρυσθη ἐξ αὐτῶν.** Ὁ χαρκτηρισμὸς αὐτῆς «ὡς στρουθίου» ὑταινίσσεται τὴν **πηδητὸν** τρόπον τοῦ βαδίζειν τοῦ στρουθίου εἰς παριστάσιν γενναιότητος, μεθ' ἧς ἡ ἁγία Μάρτυς ὑπεριπῆδει τὰ δασανιστήρια καὶ διέσωζε τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπην. Ἐννεῖται ὅτι ἡ χάρις τοῦ Ἑσταυρωμένου, ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἐνίσχυε τὴν Ἀγίαν· αὐτὸς ἦτο ἡ βοήθεια καὶ τὸ ὄπλον τῆς.

Ζ'

Μεγαλυνάριον.

Ἦχος πλ. δ'.

Τὴν Μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, τὴν σεμνὴν παρθένον, ἀσθενούντων καταφυγὴν, τὴν ἐκ Νικομηδείας καὶ Βιθυνίας χώρας, Βαρβάραν τὴν Ἀγίαν πάντες τιμήσωμεν.

Η'

Παρακλητικόν

Ἦχος πλ. β'

Οὐδεὶς προστρέχων τῷ ναῷ σου, κατησχυμμένος ἀπὸ σοῦ ἀπέρχεται Μεγαλομάρτυς Βαρβάρα· ἀλλ' οἰτεῖται τὴν χάριν καὶ λαμβάνει τὸ δώρημα, διὰ τῆς σῆς μεσιτείας παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ.

III

Ἡ ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

Ἐν τῇ τέχνῃ

Ἀνάλογος πρὸς τὸν θαυμάσιον ἔϊον καὶ τὸ τέλος τῆς Ἀγίας ὑπῆρξε καὶ ἡ ἔμπνευσις εἰς τοὺς ζωγράφους, πλουσία καὶ ζωηρά.

Ἐν ἀρχαιοτέρῃ τοιχογραφίᾳ τοῦ ἁγίου Βήματος τῆς παρὰ τὸ Δαφνὶ ἁγίας Βιρβάρας ἡ Μεγαλομάρτυς παριστάνεται λυσίκομος καὶ φέρουσα ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς διάδημα, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ Σταυρόν. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ εἶναι δυσδιάκριτος ἐνεκα τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἔχει ὕψος περίπου 1 μέτρ. καὶ 42 ἑκατοστῶν.

Ἡ εὐρεθεῖσα εἰκὼν κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν τοῦ Ἀγίου Βήματος, ἣν οἱ προσκυνῆται κατ' ἐξοχὴν ἀσπάζονται, ἡ οὕτω κληθεῖσα, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ θέλει λεχθῇ, «εἰκὼν τῆς Βέλλα», λυσίκομος καὶ αὕτη ἔχει τὸ διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα Σταυρόν καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν δάφνην. Καίτοι ἡ ἐπιχρύσωσις ἐμποδίζει τὴν μελέτην τῆς εἰκόνης, οὐχ ἥτιον ὅμως, ὡς καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ προσώπου μόνου τῆς εἰκονογραφίας καθίσταται δῆλον, τῷ πρόκειται περὶ πολυτιμίου κειμηλίου.

Ὁ καλλιτέχνης ἀποδίδει πάντοτε εἰς τὴν Ἀγίαν Μεγα-

λομάρτυρα καλλονὴν σπανίαν, ὁφίει νὰ φαίνεται ἡ παρ-
θινικὴ σεμνότης, ἀπεικονίζει τὸ σθένος, ὅπερ ἡ Ἁγία ἐπέ-
δειξε κατὰ τὰς μαρτυρικὰς στιγμὰς τοῦ βίου καὶ τοῦ τέ-
λους αὐτῆς καὶ παριστᾷ τὴν ἀγάπην αὐτῆς τὴν ἀκαταμάχη-
τον πρὸς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

Οὕτως, ἄλλοτε μὲν ἐξεικονίζει τὴν Μάρτυρα φέρουσαν
ἀριστερὰ δάφνην, σύμβολον τῆς νίκης κατὰ τοῦ Δαί-
μονος, καὶ δεξιὰ Σταυρὸν· ἄλλοτε κρατοῦσαν ἐν μὲν τῇ
δεξιᾷ Ἅγιον Ποτήριον, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ δάφνην ἢ κρίνον
καὶ Σταυρὸν ὁμοῦ καὶ εἰλητάριον· ἄλλοτε τὴν μὲν δεξιὰν
χεῖρα ἔχουσιν πρὸ τοῦ στήθους εἰς στάσιν εὐχαριστίας πρὸς
τὸν Θεόν, ἄριστερὰ δὲ δάφνην.

Ἐν γένει Στυρός, Ἅγιον Ποτήριον καὶ δάφνη εἶναι
καλλιτεχνικαὶ γραμμαὶ τῆς εἰκονογραφίας τῆς Ἁγίας λαμ-
βάνουσαι ποικίλους συνδυασμούς.

Ἡ χρῆσις τοῦ σταυροῦ, ὃν πολλοὶς παριστάνει
ἡ Ἁγία φέρουσα ἀνηρτημένον δι' ἀλυσίδος ἀπὸ τοῦ λαίμου
αὐτῆς, ἐρμηνεύεται καὶ ἐν σχέσει πρὸς θηῶμα τῆς Ἁγίας
ἐν τῷ Λουτρῷ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν Ἑλισσιόπολει. Αἱ
ἱστορικαὶ πηγαὶ μετέδωκαν ἡμῖν τὴν θαυμασίαν εἰδησιν ὅτι,
καθ' ὃν χρόνον ἡ Ἁγία εἶχε δώσει τὸ πρόσταγμα εἰς τοὺς
κτίζοντας τὸ Λουτρὸν νὰ κατασκευάσωσι τὰς τρεῖς θυρίδας,
εἶχεν οὕτῃ χαράξει ἐπὶ μαρμάρου τινος διὰ τῆς χεῖρὸς αὐ-
τῆς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ὅπερ καὶ ἀπετυπώθη. Ἰ-
ωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Συμεὼν ὁ Μεταφραστής, ὁμο-

φότεροι ζήσαντες πρὸ τοῦ θ'. μ.χ. αἰῶνος, θεοχιοῦσιν ὅτι
κατὰ τὰς ἡμέρας των διεφυλάττετο καὶ ἐδεικνύετο μετὰ
τοῦ Λουτροῦ καὶ ἡ ἀποτύπωσις τοῦ σημείου τοῦ τιμίου
Σταυροῦ.

Τὸ Ἅγιον Ποτήριον ἐν ταῖς χερσὶ τῆς Μεγαλο-
μάρτυρος παριστάνει μὲν τὴν πρὸς τὸν Χριστόν ἀγάπην
αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ Ἁγίῳ Ποτηρίῳ, τίθεται τὸ Σῶμα
καὶ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐκφράζει ἀναμφιβόλως καὶ
ὕπαινιγμους πρὸς τὸ αἷμα αὐτῆς τῆς Ἁγίας, τὸ χυθὲν
ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, ὡς τὸ Ἅγιον Ποτήριον ὑπομινύσκει
καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ χυθὲν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ καλλιτέχνης δὲν παραλείπει ἔστιν ὅτι νὰ ἀναπα-
ριστᾷ τὴν δύναμιν, ἣν ἡ Ἁγία ἐλάμβανε παρὰ τοῦ Θεοῦ
διὰ τῆς προσευχῆς εἰς τὰς στιγμὰς τῆς φρικτῶδους αὐτῆς
ἀγωνίας. Οὕτως ἡ Ἁγία εἰκονίζεται πολλάκις ὑψοῦσα τὴν
δεξιὰν ἢ ἀριστεράν χεῖρα εἰς προσευχὴν, κρατοῦσα διὰ τῆς
ἄλλης τίμιον Σταυρὸν ἢ δάφνην.

Ἐντόνως παραστατικὸς εἶναι ἕτερός τις συνδυασμὸς τῆς
εἰκονογραφίας τῆς μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ: δεξιὰ
κρατεῖ ξίφος εἰς ὑπόμνησιν τοῦ φρικτοῦ ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῆς
πατρὸς θανάτου αὐτῆς, ἀριστερὰ Ἅγιον Ποτήριον, ἐν ᾧ
συγχρόνως ἐναγκαλίζεται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, οὕτως
τὴν ἀλήθειαν ἐκήρυξεν ἐνώπιον τοῦ Μαρκιανοῦ, τοῦ τυραν-
νου πατρὸς αὐτῆς, καὶ ὑπὲρ οὗ ἔδωκε τὴν ζωὴν αὐτῆς.

Πολλάκις ἄνωθεν τοῦ Ἁγίου Ποτηρίου εἰκονίζεται
ἁστήρ, συμβολισμὸς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ ὑπαινιγμὸς
εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἁγίας, οὗς εἶπέ ποτε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς
φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

IV

ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

Ὅτε ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τοῦ Μαρτυρίου

1*,

«**Αναρχε**, ἀχειροποιήτε, μαρτύρων στέφανε, **Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ**, ὁ τὸν οὐρανὸν ἐκτείνας, καὶ τὴν γῆν θεμελιώσας· ὁ τὰς ἀβύσσους συγκλείσας καὶ τὴν θάλασσαν τειχίσας· ὁ προστάξας τὰς ὀμβροτόκους νεφέλας βρέχειν ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς· ὁ ἐπὶ θαλάσσης περιπατήσας ὡς ἐπ' ἐδάφους καὶ τοὺς πόδας μὴ βρέξας· ὁ ἐπιτιμήσας τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσῃ καὶ εἰς γαλήνην μεταβαλὼν· πάντα γὰρ ὑπακούει, **Κυρίέ μου Ἰησοῦ Χριστέ**, τῷ σῶ προστάγματι, ὅτι ποιήματά σου ἐστίν· παράσχου μοι, **Κύριε**, τὴν αἵτησιν ταύτην καὶ δὸς τῇ δούλῃ σου χάριν, ἵνα ὅστις μνημονεύῃ μου ἐν τῷ ὀνόματί Σου τῷ ἁγίῳ καὶ ποιῇ τὴν μνήμην τῶν ἡμερῶν τῆς μαρτυρίας μου, **Κύριε**, μὴ μνησθῆς τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἀλλ' ἴλεως γενοῦ αὐτοῖς. Γινώσκεις γάρ, **Κύριε**, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμά ἐσμεν, ποίημα τῶν ἀχράντων χειρῶν Σου· **Ἀμήν**».

*) Ἐκ τοῦ Ἐγκωμίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν Βαρβάραν.

2*)

«**Κύριε**, ὁ Θεὸς Δυνάμεων, ὁ πάσης πνοῆς καὶ σαρκὸς Δημιουργός, ὁ ἱασάμενος πᾶσαν νόσον, παράσχου τῇ δούλῃ σου χάριν, ἵνα σοι ἂν προσέλθωσι τῷ τόπῳ, ἔνθα τὸ λείψανόν μου ἀπόκειται καὶ εἰσι τὰ ἡγιασμένα ὕδατα, δώρησαι αὐτοῖς ἱασιν ψυχῆς καὶ σώματος, ἵνα καὶ ἐν τούτοις δοξάζεται τὸ πανάγιον ὄνομά Σου, ἅμα τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι· **Ἀμήν**».

3.**)

«**Αναρχε Θεέ**, ὁ τὸν οὐρανὸν τείνας ὥσει καμάραν, τὴν δὲ γῆν ἐφ' ὑδάτων ἐδράσας, ὁ νεφέλαις ὕειν προστάττων, ἡλιὸν τε φωταγωγὸν πᾶσι παραστησάμενος καὶ τὰς κοινὰς ταύτας ἀπολαύσεις δικαίους τε καὶ ἀδίκους, ἀγαθοῖς ἅμα κρὶ πονηροῖς χορηγῶν, αὐτὸς καὶ νῦν, ἐμοῦ δεομένης, εἰσάκουσον, **Βασιλεῦ**, καὶ ὅς ἂν τοῦ σου ὀνόματος καὶ τῆς ἐμῆς ἀθλήσεως τῷ θῆκῳ αὐτοῦ ἐπισκήψῃς, μὴ ἄλλο τι μηδὲν τῶν λωβᾶσθαι σώματα καὶ λυπεῖν δυναμένων. Οἶδας γάρ, **Κύριε**, ὅτι σὰρξ ἡμεῖς καὶ αἷμα, ποίημα τῶν σῶν ἀχράντων χειρῶν καὶ ἐλκόνι σῇ καὶ ὁμοιώσει τετιμημένοι· **Ἀμήν**».

*) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἐγκωμίου.

***) Ἐκ τοῦ Βίου τῆς Ἁγίας κατὰ Συμεὼν Μεταφραστὴν.

V.

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ *

Σὺ, ἡ Χριστοῦ ἀμνάς καὶ περιστέρα καὶ νύμφη, καὶ πάντων οὖν ὄνομα καλόν, καὶ χαρίεν, καὶ τίμιον, **Βαρβάρα καλλίνικε Μάρτυς**, γενικῶς τῶν ἀγῶνων διαδραμοῦσα τὸν δίαυλον·

Χαῖρε, τῶν ἀθλῶν ἐπάξια κομισαμένη τὰ ἔπαθλα·

Χαῖρε, ἥπερ πολλὰ τὰ βραβεῖα ὑπὲρ πολλῶν τῶν ἀγωνισμάτων ὀφείλεται·

Χαῖρε, ἡ τῶν ἐμπαθῶν τῆς σαρκὸς σκιρτημάτων λογισμῷ ἐπικρατήσασα σώφρονι·

Χαῖρε, ἡ τοῦ σώματος αἰσθήσεις, ἐν ἡλικίας νεότητι, πρεσβυτικῶς καὶ ἐμφρόνως παιδαγωγήσασα·

Χαῖρε, ἡ τὴν παρθενίαν, καὶ πρὸ τοῦ μαρτυρίου, φυλάξαι τῷ Χριστῷ καθυποσχομένη ἄχραντον καὶ ἀμίαντον·

Χαῖρε, ἡ τὸ σωματικὸν κάλλος τοῖς πάθεσι μὴ ῥυπώσασα· ἀλλ' ἀνέπαφον τῷ Ποιητῇ ἀναθεῖσα καὶ παραθεῖσα·

* Ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος Ἐγκωμίου.

Χαῖρε, ἡ ἐν τῷ πύργῳ, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ φρουρίῳ καὶ παρθένων εὐκτηρίῳ πυκνὰς καὶ ἀκραιφνεῖς τῷ Θεῷ προσευχὰς ἀναπέμπουσα, καὶ τῇ ἀπλανεῖ τῶν ὄντων θεωρίᾳ πρὸς τὸν Ποιητὴν ἀναχθεῖσα, καὶ τοῦ μόνου ὄντως καλοῦ τε καὶ ἐραστοῦ ἀπλήστως κατατρυφήσασα.

Χαῖρε, ἡ ἐν τοῦ σωματικοῦ ῥύπου καθαρτηρίῳ λουτρῷ συμβολικῶς τὴν Τριάδα διὰ τῆς τῶν θυρίδων τριπλῆς φωταγωγίας ἐξεικονίσασα καὶ τὸ τῇ τριττῇ φωτοδοσίᾳ ψυχῶν μυστικὸν καὶ σωτήριον τυπικῶς διαγράψασα βάπτισμα.

Χαῖρε, ἡ εὐθύς τρανότατα τὴν τῆς ὁμοουσίου Τριάδος πίστιν θεολογικῶς διομολογήσασα στόματι·

Χαῖρε, ἡ τὸν ἕνα τῆς Ἀγίας Τριάδος, διὰ τὴν ἡμετέραν ἐνανθρωπήσαντα σωτηρίαν, ἐν παρρησίᾳ κηρύξασα·

Χαῖρε, ἡ πλοῦτον καὶ τρυφήν, καὶ σιμῶν νημάτων ὑφάσματα, καὶ λίθων πολυτιμῶν, καὶ μαργαριτῶν χρυσοκολλήτων, καὶ πᾶσαν σωματικὴν εὐκοσμίαν καὶ ὠραιότητα, καὶ τῶν ἐπιγείων τερπνοτήτων ἀπόλαυσιν διαπτύσασα, καὶ τούτων ἀνταλλαζαμένη αἰώνια ἀγαθὰ καὶ ἀκήρατα, ἵα ὁμμάτων ὄρασιν, καὶ ὠτων ἀκοήν, καὶ πᾶσαν αἰσθησίαν τε καὶ νόησιν ὑπεραίρουσα·

Χαῖρε, ἡ τὸ τῆς ἡλικίας τρυφερόν, καὶ τὸ τοῦ θήλεος ἀσθενὲς γεννικῶς καὶ ἀνδρικῶς στερεώσασα συντόνῳ φρονήματι·

Χαῖρε, ἡ πρὸς τοὺς τῶν κολάσεων αἰκισμοὺς μὴ δειλανδρήσασα, θαρσαλέως δὲ μᾶλλον ἐαυτὴν ἐπιδούσα παντοίοις βασανιστηρίων εἵδεσι καὶ στρεβλώσεσι·

Χαῖρε, ἡ ἐν σαρκὶ διατρίβουσα Χριστοῦ τὴν δόξαν ἰδεῖν ἡξιωμένη, ὡς ἐν τῷ ὄρει τῶν μαθητῶν οἱ πρόκριτοι, σὺν Ἡλίᾳ καὶ Μωσεῖ τεθεαμένοι, προσηγόντως ἐμακαρίσθησαν·

Χαῖρε, ἡ τῶν μαστίγων τὰς ἀλγηδόνας, καὶ σιδήρων καταξέσεις, καὶ τραχυτάτων τριχίνων ὑφασμάτων ἐκτρίψεις, καὶ αἱμάτων ροάς, καὶ πυρὸς φλογισμούς, καὶ μελῶν ἐκτομάς, καὶ γυμνὴν ἐκπόμπευσιν, καὶ κεφαλῆς καὶ ζωῆς ὑφαίρεσιν διὰ Χριστὸν ὑπομείνας, ἵνα τὸ σῶμα λοιπὸν λάβῃς ἀθάνατον, ἀφθαρσίας μαρμαρυγὰς ἀπαστράπτον, καὶ δόξης ἡμφιεσμένον σολὴν ἄφραστον καὶ ἀνεκλάλητον.

VI

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν

Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ

Προσευχὴ

Εἰς τὴν ἁγίαν Βαρβάραν *)

Ἄγία τοῦ Χριστοῦ καὶ καλλίνικε μάρτυς Βαρβάρα, οὐκ ἐν ἐκείνῳ μόνον τῷ χώρῳ ἢ σοι δεδωρημένη καλλονή, καὶ χάρις ἱερατικὴ περιγέγραπται, ἀλλὰ καὶ τοῖς πανταχῇ τῆς οἰκουμένης μετὰ θερμῆς σοι προσιοῦσι τῆς πίστεως, καὶ τὸ σὸν ἐτήσιον ἐκτελοῦσι μνημόσυνον, τὰ λοιμῶδη θεραπεύεται τραύματα, καὶ πάσης ἡλικίας ἡ ἀηδὴς φυγαδεύεται σκῆψις καὶ ὄχλησις, ἐνέργειαι τε δαιμονιώδεις τοῖς σοῖς ἐμβριμήμασιν ἀπελαμβάνονται· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάντων ἐκλυτροῦνται κινδύνων καὶ περιστάσεων, οἳ σε πρὸς ἄμυναν ἐπίκουρον προσκαλοῦμενοι. Καὶ ἡμῶν οὖν τοῖς πίστει σου τὴν προσηγορίαν ἀγαπῶσι, καὶ τιμῶσι καὶ δι' αἰδοῦς ἄγουσι, καὶ τῇ ἀντιληπτικῇ σου προσεύγοντας πρεσβεῖα, γένοιτο, ὦ ἀθλοφόρε Βαρβάρα, καὶ καλλίνικε ἀοίδιμε, καὶ ἀείμνηστε, καὶ πανεύφημε μάρτυς, καὶ

*) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἐγκωμίου ἀποσπάσματα.

ἐννομοτάτη ἀθλήτρια, τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας πρόξενος,
καὶ ἐν πάσῃ λυπηρᾷ συμβάσει ὑπέρμαχος, καὶ πρέσβυς ἀκα-
ταίσχυντος πρὸς τὸν πανάγαθον Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν,
μεθ' οὗ τῷ ἀνάρχῳ καὶ ἀγεννήτῳ καὶ προσκυνητῷ Πατρὶ,
ἅμα τῷ ὁμοσίῳ καὶ ζωαρχικῷ Πνεύματι δόξα, τιμὴ καὶ
προσκύνησις, νῦν καὶ ἄει καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·
Ἀμήν».

Τὸ παρὰ τὸ Ἄφνι προσκύνημα τῆς Ἁγίας

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΤΟ ΠΑΡΑ ΤΟ ΔΑΦΝΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

I

Ἱστορική διερεύνησις

Εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας περίπου πεζοπορίας ἀπὸ τοῦ τροχιοδρομικοῦ τέρματος τοῦ Βοτανικοῦ, ἐξ Ἀθηνῶν, περὶ τὴν ἡμίσειαν δὲ ὥραν ἀπὸ τοῦ τέρματος αὐτοκινήτων Νέας Κοκκινιάς, ἐκ Πειραιῶς, κεῖται τὸ παρὰ τὸ Δαφνὶ Προσκύνημα τῆς Ἀγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας.

Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν προσκυνητῶν αὐτοῦ ἐλάχιστοι εἶναι οἱ προτιμῶντες τὴν δι' αὐτοκινήτου ἢ ἄλλου οἴου-
ζήποτε μέσου συγκοινωνίας μετάβασιν, οἱ δὲ πλείστοι εὐχα-
ριστοῦνται εἰς τὴν πεζοπορίαν, ἣν καὶ θεωροῦσιν ὡς ἐν-
δειξιν μεζονος εὐλαβείας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν γλο-
κεῖαν τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρα. Πολλάκις δὲ ἀνυπόδητοι, γο-
νατιστοὶ διανύουσι τὸν δρόμον τοῦτον, μητέρες πρὸ πάντων
καὶ ἀδελφαί, πρὸς ἀσπασμὸν τῆς Ἀγίας.

Τι δὲν ἐρμηνεύει ὁ ἀσπασμὸς οὗτος! Δάκρυα συγκινή-
σεως καὶ εὐγνωμοσύνης χύνονται παρὰ τὴν Ἀγίαν Ἀδτῆς
εἰκόνα· δάκρυα παρακλήσεων, ἀπογοητεύσεων ἐκ τῶν ἐγκο-
σμίων πραγμάτων· δάκρυα λύπης καὶ σιναγμοῦ! Πόσα
ὄνειρα καὶ πόθοι δὲν κατατίθενται ἐνώπιον τῆς Ἀγίας ἐν

τῷ ἱερῷ Αὐτῆς Προσκυνήματι; Πόσα ὄνειρα καὶ πόθοι, κινδυνεύοντες, ἐστερεώθησαν ὑπὸ τοὺς κατανυκτικούς θόλους τοῦ περισέμνου τούτου Προσκυνήματος;

Ναί! Εἰς πόσα μέρη δὲν ὑπάρχει «ἡ Μεγαλόχαρη»; Ἀλλ' ὅμως, εἶναι πλέον κοινὴ πίστις καὶ ὁμολογία ὅτι ἡ Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ κατ' ἐξαιρετικὴν τινα χάριν ἐφανερώθη καὶ φανεροῦται ἐν τῷ Προσκυνήματι τούτῳ.

Ἰδού, διατὶ τὰ πλήθη μεταβάλλουσι πολλάκις τὸ ἐρημικὸν τοῦ Δαφνίου περιβάλλον εἰς πλατεῖαν μεγαλοπώλειω. Δὲν εἶναι δὲ καὶ ἀπλὴ σύμπτωσις ἢ παρὰ τὸ Προσκύνημα τῆς Ἁγίας Ἰδρυσις καὶ λειτουργία τοῦ Δρομοκαϊτείου θεραπευτηρίου καὶ τοῦ Δημοσίου Νοσοκομείου τῶν λαίμαξων νόσων.

..

Ὁ ναός, ὡς ἔχει σήμερον ἔχει μῆκος περίπου εἴκοσι ἑξή μετρων, ὕψος δὲ δώδεκα, ὡς ἔγγιστα, μέτρων. Ἐχει ῥυθμὸν βασιλικῆς καὶ διαιρεῖται εἰς τρία κλίτη, ἐξ ὧν τὸ μεσαῖον εἶναι βαθύτερον τῶν ἄλλων κατὰ ἐβδομήκοντα πέντε ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. Ὁλόκληρος εἶναι ἐστρωμένος διὰ μωσαϊκῶν πλακῶν, δαπάνη τοῦ ἐκ Πειραιῶς Δ. Βροντίση.

Τὸ μέσον κλίτος ἔχει μῆκος μὲν δέκα ἑξή περίπου μέτρων, πλάτος δὲ ἑξ καὶ ἡμίσεως· τρεῖς βαθμίδες μαρμαρίνοι, μία εἰς τὸ μέσον, καὶ ἀνὰ μία ἐκατέρωθεν, καταβιβά-

ζουσιν εἰς αὐτὸ τὸν ἐπισκέπτην. Κατὰ τὰ κύρια αὐτοῦ μέρη περιφράσσεται διὰ σιδηρῶν κιγκλιδωμάτων.

Ἐκάτερον τῶν παραπλεύρων κλιτῶν, πλάτους τριῶν μέτρων καὶ ἐνενήκοντα ἑκατοστῶν, στηρίζεται ἐπὶ τεσσάρων τετραγώνων κτιστῶν κιόνων, περὶ ἐνὸς τῶν ὁποίων λέγεται ὅτι μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς «εἶχε γονατίσει» *). Τὸ δεξιὸν ἀπολήγει εἰς παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Φανουρίου, τὸ δὲ ἀριστερὸν εἰς παρεκκλήσιον τῆς Ἁγίας Μαύρας. Δὲν γνωρίζομεν διατὶ προτιμήθη, ὥστε ἀμφοτέρω τὰ παρεκκλήσια ταῦτα νὰ ἀφιερωθῶσιν εἰς τοὺς δύο τούτους Ἁγίους. Πάντως, ἀνιστορήτως ὅλος, ἐλησμονήθη ἡ Ἁγία Μάρτυς Ἰουλιανή, ἥτις, ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, μαρτυρήσασα, καὶ πλησίον αὐτῆς, κατὰ τὰς αὐτὰς στεγμὰς, θανατωθεῖσα, ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα αὐτῆς τοῦλάχιστον εἰς τὸ ἓν ἐκ τῶν παρεκκλησίων.

Ὁ ὅλος ναός, ἀποπνέων κατανυκτικὴν μυστικοπάθειαν, εἶναι πλουσίως διακεκοσμημένος, πρὸ πάντων ἐξ εἰσφορῶν τῶν Πειραιωτῶν. Καὶ εἶναι δίκαιον νὰ εἴπῃ τις, ὅτι τὸ παρὰ τὸ Δαφνὶ Προσκύνημα τῆς Ἁγίας εἶναι **Μωσαϊκὸν** ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Μεγαλομάρτυρα ἐκ μέρους τοῦ Πειραιικοῦ λαοῦ. Ἄτομα, οἰκογένειαι,

*) Εἶναι ὁ κιὼν ὁ εἰς τὰ ἀριστερὰ εὐρισκόμενος, εὐθὺς ὡς κατερχόμεθα εἰς τὸ βάθος ἀπὸ τῶν μεσαίων μαρμαρίνων βαθμίδων.

συντεχνίαι, ἐργαστάσια ὑπενθυμίζουσι τὴν πρὸς τὴν Ἀγίαν ἐξαιρετικὴν συμπάθειαν.

* *

Ἰδιαζόντως ἐφελκύει τὴν προσοχὴν τοῦ προσκυνητοῦ τὸ παλαιὸν Ἐκκλησίδιον, εἰς τὸ βάθος τοῦ μεσαίου κλίτους. Τοῦτο χρησιμοποιεῖται ὡς τὸ κύριον Ἅγιον Βῆμα τοῦ Προσκύνηματος, ἔχει πλάτος μὲν περὶ τὰ τρία μέτρα, μῆκος περὶ τὰ 3,80 καὶ ὕψος περίπου τέσσαρα μέτρα. Ὁ στεγασμὸς αὐτοῦ εἶναι θολωτὸς ἐπιμήκης, κοσμεῖται δὲ δια τοιχογραφιῶν, ἐξ ὧν ζωηρότεραι διασφύζονται αἱ τῆς Ἀγίας Τραπεζῆς.

Δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ ὁλόσωμος τοιχογραφία τῆς Ἀγίας, εἰς ἄρκετὰ καλὴν κατάστασιν διατηρουμένη, χωρίζεται τοῦ λοιποῦ Ἱεροῦ διὰ κιγκλιδώματος, ὡς ἰδιαιτέρον Προσκύνημα. Ὁ κεχωρισμένος οὗτος χώρος δεικνύται καὶ ὡς τόπος εὐρέσεως τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης, διὸ καὶ ἀποκαλεῖται ἡ Εὐρεσις.

Δύο ἱστορικά, ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρὰ τὸ Δαφνὶ Προσκύνημα τῆς Ἀγίας, ζητήματα παρουσιάζονται: ἀπὸ πόσου χρόνου ὑπολογίζεται ἡ ὑπάρξις τοῦ παλαιοῦ Ἐκκλησίδιου; Καὶ πῶς, τὸ ἱερὸν τοῦτο Προσκύνημα ἰδρῦθη καὶ ἀνεδείχθη εἰς τὸν σημερινὸν αὐτοῦ βαθμόν;

* *

Ἐλέχθη πρὶν τῶν ἡ συζητήσιμος γνώμη ὅτι τὸ ῥηθὲν

Ἐκκλησίδιον εἶναι λαΐψανον παλαιᾶς διαλυθείσης Μονῆς. Τίς αὕτη καὶ πότε διαλύθη;

Τὸ μόνον βάσιμον χρονολογικὸν στοιχεῖον τῆς ἡλικίας τοῦ Ἐκκλησίδιου τούτου εἶναι σημείωσις, εὐρισκομένη πρὸς τὰ ἀριστερά, παρὰ τοὺς πόδας, τῆς ἐν αὐτῷ τοιχογραφίας τῆς Ἀγίας. Κατ' αὐτήν, τὸ ἱερὸν Προσκύνημα ὑφίστατο ἤδη τῷ 1774, καθ' ὅσον ἀναφέρεται ὡς ἡμερομηνία τῆς τοιχογραφήσεως ἡ 26 Ἰουνίου 1774, ἐπομένως ἔχομεν ἡλικίαν αὐτοῦ τοῦλάχιστον 151 ἐτῶν.

Ἀλλ' εἶναι ἡ τοιχογραφία σύγχρονος πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ Ἐκκλησίδιου; εἶναι ἐπιδιόρθωσις ἢ ὑπάρχουσα τοιχογραφία ἢ εἶναι πρωτόγραφος; Ἀπόρημα, εὐτινος τὴν διαλεύκανσιν ἐπαφίμεν εἰς εἰδικούς καλλιτέχνας.

Ἡ λαϊκὴ συνείδησις θέλει τὸ Ἐκκλησίδιον τοῦτο πολὺ ἄρχαιον· τὸ ἀναβιβάζει εἰς βίον χιλιετη. Τοῦ θέλει τόσον ἄρχαιον, ὅσον εἶναι καὶ ἡ περίφημος «Παναγία» τοῦ Δαφνίου.

Καὶ ἀδυνατοῦμεν μὲν, ἐλλείψει στοιχείων, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐρεύνης, νὰ ἐπιβεβαιώσωμεν τὴν πεποιθὲσιν ταύτην, ἀλλὰ δὲν τολμῶμεν καὶ νὰ εἴπωμεν τὸ ἐναντίον.

Ὑπὸ τὴν ἀναφερθεῖσαν χρονολογίαν σημειοῦνται τὰ ὀνόματα: «Ἀθανάσιος» καὶ «Διονύσιος». Εἶναι οὗτοι τεχνίται; Εἶναι οἱ ἀφιερωταί; Εἶναι οὗτοι μοναχοί; Ἀγνοοῦμεν.

Ὑπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, ἀριστερὰ τῷ

εἰσπρὸς ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν, εὐρηται ἡ παρεφθαρμένη σημείωσις: «*Δέσεις τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ Κούζας . . . πάλι καὶ τῶν τέκνων*»· ἀλλὰ καὶ ἡ σημείωσις αὕτη εἶναι στεῖρα εἰς λύσιν ἀποριῶν.

Το Ἐκκλησίδιον τοῦτο ἦτο ἐν πλήρει ἀφανεῖ. Ἦτο καταχωσμένον μέχρι περίπου ὀγδοήκοντα ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μέχρι τοῦ ὕψους τούτου φθορῶν τῶν τοιχογραφιῶν, καὶ ἐχρησίμευεν εἰς ποιμένας ὡς μικρὸς «σταῦλος». Εἰς τὴν ἐκσκαφὴν τοῦ χώματος τούτου ὀφείλεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ βάθους τοῦ μεσαίου κλίτους τοῦ Προσκυνήματος.

Ἐπισκέπτονται ἀκόμη τὸ Ἐκκλησίδιον τοῦτο προσκυνῶνται ἐνθυμούμενοι αὐτὸ ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ.

Πῶς ἐγένετο καὶ τότε ἡ ἀνεύρεσις οὗτοῦ; μετ' αὐτοῦ δὲ καὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνης; Πῶς «*εὐρέθη ἡ χάρις τῆς*»;

* *

Πρὸ τεσσαρκακονταπενταετίας περίπου, ποιμὴν τις, τοῦ ὁποίου ἀτυχῶς δὲν ἐγνωρίσαμεν τὸ ὄνομα, ἔχων καταφύγιον σὺν ἑσθλῇ Ἐκκλησίᾳ, εἶδε καθ' ὕπνον ὠραιότητα νᾶνίδα, ἥτις ἐφάνέρωσεν εἰς αὐτὴν ὅτι εἶναι ἰδικὸς τῆς ὁ τόπος καὶ πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ παύσῃ καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς οἷοσδήποτε ἄλλος νὰ βεβηλοῦ τὸν ἱερὸν τόπον.

Ὁ ποιμὴν δὲν ἐξήγησε καὶ δὲν ἔδωκε τὴν προσήκουσαν

προσοχὴν εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ἐκείνην. Διὰ τοῦτο ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐκ τῶν πρεσβύτων, ἅτινα ἠύλιζοντο ἐκεῖ, ἀπέβησαν ἀνὰ ἓν.

Ἡ ὠραία παρθένος, πορευσαθεῖσα καὶ ἐκ δευτέρου εἰς τὸν ποιμένα, εἶπεν ὅτι: «*οὐριον οἰαδήποτε δύο ἄτομα ὁμοῦ ἔλθωσιν ἐδῶ καὶ τὰ συναντήσῃς, νὰ τὰ καλέσῃς καὶ νὰ σκόψωσιν εἰς τὸ δεξιὸν μέρος πρὸς τὴν εἴσοδον*».

Εἰς δύο γυναῖκας, ἀμφοτέρως ἐκ Πειραιῶς, τὴν Μαρίαν Κούλα καὶ τὴν Ἀγγελικὴν Κ. Τσαμπάτση, ὅπως ἀνυπόπτως ἐξαγούσας χόρτα ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου, ἐπεφυλάσσοντο ἡ εὐτυχία νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἱερὰν παραγγελίαν τῆς ὠραίας παρθένου.

Καὶ ἐξεσάφη εὐτὺς ὑπὸ τῶν τριῶν ἐκείνων χριστιανῶν μικρὰ εἰκὼν, ὕψους 37 ἐκ. καὶ πλάτους 26 ἑκατοστῶν, ἡ λεγομένη «*εἰκὼν τῆς Βέλλας*».

Τὸ γεγονός διεφημίσθη ἀνὰ τὸν Πειραῖ καὶ τὰς Ἀθήνας καὶ οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ἀνεζωογονήθησαν ἐν τῇ πίστει διὰ τὸ πολύτιμον εὐρημα. Πλῆθος πασχόντων καὶ περιέργων ἐσπευδεν ἐπὶ τόπου, ἵνα θαυμάσῃ τὸ γεγονός.

Ἀπαιτεῖται εἰδικὸν ἔργον, νὰ περιλάβῃ τοὺς θρύλους καὶ τὰς μορφωθείσας παραδόσεις διαφόρων θαυμάτων καὶ ἐπεισοδίων σχετικῶν πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς «*χάρης*» τῆς «*εἰκὼν*», ἔχουσα βλάβος ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιπετειῶν, ἐπηργυρώη, περιεφέρετο δὲ κατ' ἀρχὰς ἀνὰ τὸν

Πειραιᾶ πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ ἐπισκευῆς τοῦ ἐρειπίου Ἑκκλησιδίου.

Ἡ εἰκὼν αὕτη εὐρίσκεται νῦν, ἐπικεχυρωμένη διὰ δαπάνης Πειραιωτῶν, εἰς τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τοῦ μεσαίου κλίτους τοῦ ναοῦ, ἐπὶ εἰκονοστάσιου, ἐφ' οὗ οἱ πιστοὶ ἀμιλλῶνται τίς τίς νὰ εὕρῃ νὰ προσφέρῃ καὶ ἐπικολλήσῃ.

Ἡ οἰκογένεια «Βέλλα» συνέδεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς πρὸς τὴν θαυματουργὸν ταύτην εἰκόνα ἐκ τοῦ ἀκολούθου γεγονότος. Ἡ θυγάτηρ Σοφία Α. Βέλλα, πάσχουσα ἐκ σοβαρᾶς ἀσθενείας, εἶχεν ἀκίνητοῦσαν τὴν δεξιὰν χεῖρα· καταφυγοῦσα εἰς τὸ ἔλεος τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης δὲν ἤξιώθη θεραπείας.

Τὴν νύκτα τῆς 14 Φεβρουαρίου 1899 παρουσιασθεῖσα εἰς τὸ πάσχον κοράσιον ὠραιότατη παρθένος, εἶπεν εἰς αὐτήν· «αὖριον πρωτὶ, πρωτὶ νὰ σηκωθῇς νὰ παίξῃς πιάνο»· ἡ Σοφία ἀπήντησε· «πῶς νὰ παίξω, ἀφοῦ δὲν ἔμπορῶ νὰ κινήσω τὸ χέρι μου;» «Εἶμαι ἡ Ἁγία Βαρβάρα» εἶπεν ἡ παρθένος καὶ ἀπῆλθεν.

Τῷ ὄντι τὴν πρωτὴν τῆς 15 Φεβρουαρίου ἡ χεὶρ τῆς πασχούσης ἦτο ὑγιής καὶ ἀμέσως ἡ κόρη ἐσπευσεν εἰς τὸ πιάνο. Οἱ γονεῖς τῆς ἀκούσαντες τὸ «παίξιμο» ἠπόρησαν καὶ ἐσπευσαν πρὸς αὐτό· τότε εἶδον τὸ κοράσιον αὐτῶν ἐν πλήρει ὑγείᾳ, ἔμαθον δὲ τὰ τοῦ θαύματος.

Τὸ θαῦμα τοῦτο διεσαλπίσθη καὶ προκάλεσε κατάπληξιν. Ἡ οἰκογένεια Βέλλα, ἐν Πειραιεὶ κατοικοῦσα, κατεσκεύασε τότε χρυθεὴν χεῖρα, ἣτις καὶ εὐρίσκεται προσηλω-

μένη εἰς τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα, καὶ κατεσκεύασεν, ἐν ἄλλοις, καὶ τὸ εἰκονοστάσιον τῆς Εἰκόνης ταύτης. Πολλάκις δὲ ἀσθενεῖς παρελάμβανον τὴν εἰκόνα. Καὶ λιτανεῖαι δὲ πάνδημοι ἐγένοντο εἰς καιροὺς ἐπιδημιῶν εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ διὰ τῆς εἰκόνης ταύτης.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ὑπομιμνήσκεται εἰς τοὺς πιστοὺς διὰ τῆς ἀκολούθου ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου σημειώσεως:

«Σοφία Α. Βέλλα

ἔξ ἀνιάτου ὑδράρθρου πάσχουσα κατ' ὄναρ δὲ τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1899 ἰαθεῖσα παρὰ τῆς Ἁγίας τότε τὸ Εἰκονοστάσιον σὺν τῇ κανδήλῳ καὶ περιφράγματι εὐσεβῶς ἀνέθεκεν».

* *

Ἡ παρουσιασθεῖσα εὐθὺς μετὰ τὴν «Εὔρεσιν τῆς χάριτος τῆς» συρροὴ προσκυνητῶν ἐδημιούργησε τὴν ἀνάγκην ἐπιστάσεως εἰς τὸ Προσκύνημα καὶ ἐργασίας πρὸς προαγωγὴν αὐτοῦ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Τσαμπαζης, εἰς φόρον εὐγνωμοσύνης, διότι ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠξιώθη νὰ συνεργασθῇ εἰς τὴν φανέρωσιν τῆς Ἁγίας, ὁ Νικόλαος Κοπραῖος, ὁ Ἐμμανουὴλ Σερφιώτης, ὁ Δημήτριος Ἐρίπης, ὁ Γεώργιος Γεωργουλῆς, ὁ Ἀγγελῆς Μενδρηνός, πάντες ἐκ Πειραιῶς, καὶ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν Γεώργιος Ἐηροτάγαρος ἦσαν οἱ πρῶτοι Διαχειρισταὶ τοῦ Προσκυνήματος καὶ Ἐπιστάται αὐτοῦ.

Ἡ συμμετοχή τοῦ Ἐηροταγάρου ἐξηγεῖται ἐκ τούτου ὅτι ὁ χώρος, ἐν ᾧ εὗρέθη τὸ ἐκκλησιδίων μετὰ τῆς σημερινῆς περιοχῆς του, ἦτο ἰδιοκτησία αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ. Ἀνήκει ἔπαινος εἰς τοὺς ἀδελφεοὺς τούτους, ἀφιερῶσαντας εἰς τὴν Ἀγίαν τὸ κτῆμα αὐτῶν. Ἡ δὲ τῶν Πειραιωτῶν συμμετοχή εἶναι καθαρῶς αἰσθηματικὴ, ὀφειλομένη εἰς τὸ ὅτι οἱ κάτοικοι Πειραιῶς ἠξιώθησαν νὰ ἀνεύρωσι τὴν ἀχά-
ρην τῆς.

Ἰδιάζον ἐνδιαφέρον ἔδειξαν ὁ Κωνσταντῖνος Τσμπάζης καὶ ὁ Ἀγγελῆς Δενδρηνός. Ὁ τελευταῖος οὗτος κατεσχεύ-
ασεν, ὡς λέγεται, ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ τὸ παλαιότερον εἰκονο-
στάσιον τοῦ Ἐκκλησιδίου, ἐξ ἀφορμῆς θαύματος ἀνευρέσεως
τῆς ἀπολεσθείσης θυγατρὸς αὐτοῦ Φρόσως.

Ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ Ἐκκλησιδίου, προχείρως ἐπι-
σκευασθέντας καὶ προχείρως προεκταθέντος, ἐκτίσθησαν τὰ
ὑπάρχοντα κελλία, ἐκτὸς δύο-τριῶν κτισθέντων βραδύτερον
ὑπὸ τινων προσκυνητῶν, καὶ ἀφιερώθησαν εἰς τὴν Ἀγίαν.

Τῷ 1897 ἡ Ἑταιρίξ Ἑλληνικοῦ Πυριτιδοποιείου, ἥτις
πάντοτε ἐδείχθη καὶ δεικνύεται προθυμοτάτῃ νὰ συντρέχῃ
διὰ παντὸς τρόπου εἰς τὸ ἱερὸν Προσκύνημα τῆς Ἀγίας,
ᾠκοδόμησε τὸ νῦν ὑπάρχον ἔτι κωδωνοστάσιον.

Ἐτη τινα βραδύτερον, τρία ἢ τέσσαρα πιθανῶς, μετὰ
τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ κωδωνοστασίου τούτου ἀπεφασίσθη ἡ
ἀνέγερσις μεγάλου ναοῦ. Εὐτυχῶς δὲ ἐπεκράτησε, διχογνω-
μίας γενομένης, ἡ ὑγιειντέρα ἄποψις, νὰ μὴ καταδαφισθῇ τὸ

παλαιὸν Ἐκκλησιδίων. Ἡ λαϊκὴ ψυχὴ μάλιστα περιάλει
τοῦτο ὅτι, ὅτε κτίστης τις ἐτόλμησε νὰ καταρρίψῃ τὸ Ἐκ-
κλησιδίων, ἀπεκόπη ἡ χεὶρ αὐτοῦ.

Οὕτω διὰ τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, δι' ἐκτάκτων
συνεισφορῶν εἰς εἶδος, εἰς χρῆμα καὶ εἰς προσωπικὴν ἐργα-
σίαν ὁ ναὸς ἀπετελειώθη πιθανῶς τῷ 1904, ὡς ἔχει σήμε-
ρον, ἐγκαινισθέντων τῶν δύο αὐτοῦ παρεκκλησίων ὑπὸ τοῦ
Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου. Πολλοὶ προσκυνηταὶ
ἐνθυμοῦνται ἀκόμη τὴν συγκινητικὴν μνημόνευσιν τοῦ μα-
καρίτου πατρὸς Λαμπάκη, εὐχομένου ἀπὸ τῆς ὥραιας Πύλης:
«ὕπερ τῶν προσφερόντων τὴν ἄσβεστον». Εἶναι
περιττὸν νὰ λεχθῇ καὶ παλιν ἡ ἰδιαίτερα συμπαθεῖα τῶν
Πειραιωτῶν πρὸς τὴν Ἀγίαν.

Διάφορα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀφιερῶματα κατεκό-
σμησαν τὸ ἱερὸν Προσκύνημα, ἀποτελοῦν σήμερον ἀληθῶς
τὸ σέμνωμα οὐ μόνον τοῦ Πειραιικοῦ καὶ Ἀθηναϊκοῦ,
ἀλλὰ καὶ μεγάλου μέρους τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ περὶ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἱεροῦ Προσκυνηματος
κίνησις καὶ ἡ φήμη αὐτοῦ διὲν ἀφήκεν ἀσυγκίνητον τὸν
Δῆμον Ἀθηναίων.

Ἢτε οὕτως, εἴτε ἄλλως, ἢ ἢ ἐνῷ ᾠκοδομεῖτο κατὰ πᾶ-
σαν πιθανότητα, τὸ Ἐξωκλήσιον τῆς Ἀγίας Βαρβάρης
μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ ὑπήχθη εἰς τὸν Δῆμον Ἀθη-

ναίων, παρὰ τὰς ἐπιμόνους προσπάθειας τῶν Πειραιωτῶν νὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ Δήλου Πειραιῶς.

Μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1916 διεχειρίζετο αὐτὸ τοιοῦτοτρόπως ὁ Δήμος Ἀθηναίων· τῇ δὲ 4ῃ Ἰανουαρίου 1916 Β. Δ., δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἑφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῇ δάσει σχετικοῦ Νόμου,* ὑπῆγε κυριαρχικῶς τὸ ἐξωκλήσιον τῆς παρὰ τὸ Δαφνὶ Ἀγίας Βαρβάρας εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν Ἀθηνῶν, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ, βασιτάζοντος τὰς δαπάνας τοσούτων ἐπισήμων τελετῶν.

Οὕτω δὲ ἀπὸ τοῦ 1916 τὸ ἐξωκλήσιον διηυθύνετο ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον καὶ ἐφρόντισε περὶ τῆς περιμανδρώσεως τοῦ περιβόλου τοῦ Προσκυνήματος. Εἰς τὴν περιμάνδρωσιν ταύτην περιελήφθη καὶ τὸ πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν περιβόλον κείμενον «μαγαζεῖον», τὸ ὁποῖον, κτισθὲν πρὸς ἐκμετάλλευσιν ἐπὶ πενταετίαν ὑπὸ τινος ἐπιτρόπου ἐπὶ Δημαρχιακῆς περιόδου, τοῦ Ἀνδρέου Κοκκίνου, ὤρειλε, κατὰ τὴν ὁμολογίαν καὶ συμφωνίαν αὐτοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν ἄμεσον κατοχὴν τοῦ Ἐξωκκλησίου. Καὶ ὅμως τοῦτο, κατὰ παραφωνίαν ἐπιβλαβὴ καὶ παράλογον, εἶναι ὅλως παρανόμως ἀκόμη ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς Διοικητικῆς Ἀρχῆς τοῦ Προσκυνήματος καὶ ἐνοικιάζεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Γεωργίας ἐντελῶς αὐτοβούλως.

*) Νόμος ΓΦΩΣ' (3596), ἄρθρ. 1.

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον Μητροπόλεως κατεσκεύασεν ὑπόστεγά τινα διὰ τὰ ζῶα καὶ τὴν κυρίαν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ περιβόλου πρὸς τὸν ναόν.

Ἀλλ' ἐκμυστηρεύσεις τινες νεωκόρου τοῦ Ἐξωκκλησίου ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν μέριμναν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως εἰδικώτερον μὲν περὶ τοῦ Προσκυνήματος τῆς Ἀγίας, ἀλλὰ καὶ γενικώτερον ὑπὲρ πάντων τῶν ἐξωκκλησιῶν.

Τοῦ Ὑπουργικοῦ τούτου ἐνδιαφέροντος ἀπόρροια τυγχάνει τὸ Β.Δ. τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1921, δι' ἣν ἐπὶ τῇ δάσει τοῦ Νόμου 2677 τοῦ 1920, καὶ τὸ ἐξωκλήσιον τῆς Ἀγίας Βαρβάρας ὑπῆχθη διαχειριστικῶς καὶ διοικητικῶς εἰς τὸ Γενικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον. Τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1921 διωρίσθησαν πρῶτοι Ἐπίτροποι, οἱ καὶ νῦν ἐτι ὡς τοιοῦτοι ὑπηρετοῦντες, Ἰωάννης Κοττεᾶκος, Τμηματάρχης τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργείου καὶ Τιμολέων Μποτόπουλος, Εἰσηγητὴς παρὰ τῷ Γενικῷ Ἐκκλησιαστικῷ Ταμείῳ. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης, χαρακτηριζομένης ὡς Διαχειριστικῆς, ἡϋξήθησαν εἰς τρία, προστεθέντος καὶ τοῦ ὡς ἐφημερίου νεοδιορισθέντος Ἀρχιμ. Ἐμμανουὴλ Ἰ. Καρπαθίου, τῇ 10 Αὐγούστου 1923. Διὰ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Ἐνοριακοῦ Νόμου, ἀπὸ τῆς 17 Δεκεμβρίου 1923*, τὸ ἐξωκλήσιον τῆς Ἀγίας Βαρβάρας ὑπάγεται κατὰ κυριότητα μὲν εἰς τὸν Μητροπολιτικόν

*) Ἐπὶ Ἐπαναστάσεως, ἄρθρ. 4.

Ναὸν Ἀθηνῶν, εἰς ὃν καὶ πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου 2677 ὑπήγετο, διοικητικῶς δὲ καὶ διαχειριστικῶς εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Δυστυχῶς, πὰρὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ αὐτοῦ Νόμου οἱ Β.Δ. ἔμελλε νὰ καθορίσῃ λεπτομερείας τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως ὅλων ἐν γένει τῶν ἐξωκκλησίων, τοιοῦτον Διάταγμα δὲν ἐνεφανίσθη ἀκόμη.

II

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΟΣ

Προλαμβάνομεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι οὐδεμίαν ἀξίωσιν οὐδὲ σκοπὸν προεθέμεθα νὰ παραστήσωμεν ἐνταῦθα ἀκριβῆ ἔκθεσιν καὶ ἑλεγχον τῆς οἰκονομικῆς Διαχειρίσεως τοῦ Ἐξωκκλησίου ἰδίᾳ κατὰ τὰ πρῶτα αὐτοῦ δῆματα καὶ ἐπὶ Δημαρχιακῆς περιόδου.

Περιορίζομεθα εἰς ξηρὰν παράθεσιν ἐνταῦθα ὅσον ἡδυνήθημεν νὰ «κάμωμεν χρῆσιν» λογιστικῶν στοιχείων ἀπὸ τοῦ 1917 καὶ ἐντεῦθεν. Εἶναι ἀρκετά, ὥστε νὰ ὁμιλήσωσι τὰ θέοντα εἰς τὴν καρδίαν εὐσεβοῦς ἀναγνώστου.

1. - Ἀπολογισμὸς 1917—1918.

1 Ὀκτωβρ. 1917—30 Σεπτεμβρ. 1918

Α'. Ἔσοδα	Β'. Ἔξοδα
Δρχ. 16.562.80	
εἰς ταύτας περιλαμβάνονται καὶ τῆς Πανηγύρεως	Δρχμ. 6.372.60
Δρχ. 6.735.40	

2. - Προϋπολογισμὸς 1918—1919 *

1 Ὀκτωβρ. 1918—30 Σεπτεμ. 1919.

Α'. Ἔσοδα	Β'. Ἔξοδα
Δρχ. 17.200	Δρχμ. 18.570
εἰς ταύτας περιλαμβάνονται καὶ εἰσπραξεις πανηγύρεως: 9.000	Εἰς ταύτας περιλαμβάνονται καὶ 10.000 δρχμ. πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ αὐτοκινήτου **

3.—Ἀπολογισμὸς 1919—1920

1 Ὀκτωβρ. 1919—30 Σεπτεμ. 1920.

Α'. Ἔσοδα	Β'. Ἔξοδα
Δρχμ. 42.708.45	Δρχμ. 15.820.45
Εἰς ταύτας περιλαμβάνονται ἐκ τῆς πανηγύρεως δρχ. 18.500	

*) Ἀπολογισμὸς δὲν εὐρέθη.

**) Ἡ ἱστορία τοῦ αὐτοκινήτου τούτου παραπέμπεται εἰς τὴν Μυθιστοριογραφίαν.

4. Προϋπολογισμὸς 1920—1921

1 Ὀκτωβρ. 1920—30 Σεπτεμβρ. 1921

Α'. Ἔσοδα	Β'. Ἔξοδα
Δρχμ. 37.750	Δρχμ. 20.641
εἰς ταύτας περιλαμβάνονται ὡς ἔσοδα πανηγύρεως δρχμ. 16.000	

Ἀμα τῇ λήξει τοῦ εὗτω προϋπολογισθέντος ἔτους τοῦ ἐξακκλησίου, κατὰ τὰ ἐμπροσθεν εἰρημένα, ὑπαχθέντος τῷ 1921 εἰς τὸ Γ. Ε. Ταμεῖον, παρέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε Διαχειριστῶν Ἐπιτρόπων τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν οἱ Ἰωάννης Κοττεᾶκος καὶ Τιμολέων Μποτόπουλος μετὰ τοῦ Ἐφημερίου Ἀ. Σιάγκρη.

Ἡ παραλαβὴ τῶν νέων Ἐπιτρόπων ἐγένετο τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 1921. Οὗτοι διὰ διαχείρισιν δύο μηνῶν περίπου, ἥτοι Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου τοῦ 1921 παρουσίασαν εἰς τὸ Γ. Ε. Ταμεῖον τὸν ἀκόλουθον Ἀπολογισμόν.

5.

Α'. Ἔσοδα	Β'. Ἔξοδα
Δρχ. 62.247	Δρχ. 20.678
Εἰς ταῦτα περιλαμβάνονται πανηγύρεως δρχ. 54.724, ἐκτὸς τῶν εἰς εἶδη ἀφιερωμάτων	

6. — Ἀπολογισμὸς χρήσεως 1922

Ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου

Α'. Ἔσοδα		Β'. Ἔξοδα	
Δρχ.	167.061.55	Δρχ.	50.531.50
Στέμ.	2.942.50		
Ἐν ὅλῳ	170.004.05		
Περιλαμβάνονται ἔσοδα πανηγύρεως: 96.966			

7. — Ἀπολογισμὸς χρήσεως 1923

Ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου

Α'. Ἔσοδα		Β'. Ἔξοδα	
Δρχμ.	257.938.50	Δρχμ.	93.879.25
ἔξ ἐκποιήσε-			
ως εἰδῶν	16.170,50		
	274.109,00		
Περιλαμβάνονται ἔσοδα πανηγύρεως: 94.582			

8. — Ἀπολογισμὸς τοῦ 1924

Ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους

Α'. Ἔσοδα		Β'. Ἔξοδα	
Δρχμ.	21,168	Δρχμ.	10,588

*) Ὑπεβλήθη τρίμηνος Ἀπολογισμὸς, ἵνα ἀρξηται λογιστικὸν ἔτος ἀπὸ 1 Ἀπριλίου.

9. — Προϋπολογισμὸς 1924—1925

Ἀπὸ 1 Ἀπριλίου 1924—31 Μαρτίου 1925

Α'. Ἔσοδα		Β'. Ἔξοδα	
Δρχμ.	285.580	Δρχμ.	211.543 *)

10. Πραγματοποιηθὲν ἔσοdon Πανηγύρεως 4 Δεκεμβρίου τοῦ 1924

Δρχμ. 99.466

*) Εἰς ταῦτα περιλαμβάνεται κοινὸν δρχμῶν 109.823 πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων ἐν τῷ Ἐξωκκλησίῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

Εἶναι πικρόν, ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἡ περὶ τοῦ Ἀγίου τούτου Προσκυνήματος φροντίς τῶν ὑπευθύνων Ἀρχῶν δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ εἰς τὸ Προσκύνημα τοῦτο. Εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον ἔπεσε νῦν ὁ κληρὸς νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ὀφειλόμενα. Πρὸς αὐτὸ ἀπευθύνομεν τὴν παροῦσαν ἑκκλήσιν.

*
* *

Ἡ ἔρευνα περὶ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὸ Προσκύνημα τοῦτο προσέκρουσεν εἰς οὐκ ὀλίγας δυσχερείας. Φόβοι, ὑποψίαι, λησμοσύνη τῶν πρὸς αὐτὸ σχετισθέντων παρουσιάζοντο κωλύματα πρὸς τὴν ἐξέτασιν ἡμῶν. Θὰ ὀφείλωμεν χάριτας εἰς ἐκείνους, οἵτινες, ἀναγινώσκοντες τὰ γραφέντα, δὲν θὰ ἀπηξίουσαν νὰ γράψωσιν ἡμῖν ἐνδεχομένας παρατηρήσεις των.

Α	Σ.λ.	Κ	Σ.λ.
*Απολυτίκιον Ἀγίας	29	Κινῶν εἰς τὴν Ἀγίαν	21
*Ἀγία (ἡ) ἐν τῇ τέχνῃ	31	Κεραυνοβόλησις Διοσκόρου	14
Β		Κοινωνικὴ θέσις Ἀγίας	6
Βάπτισμα Ἀγίας	9	Δ	
Βασανισμοὶ αὐτῆς	12	Λουτροῦ κατασκευὴ	9
Βιβλιογραφία	3	Μ	
Βίβλας Εἰκῶν	49	Μεγαλυνάριον Ἀγίας	30
Γ		Μνήμη τῆς Ἀγίας	17
Γεννήσις τῆς Ἀγίας	5	Ο	
Δ		Οἰκονομικὴ ἀποψὶς Προσκυ-	
Δαφνίου Προσκύνημα	43	νήματος Δαφνίου	57
Διασκήσεις αὐτοῦ	53	Π	
Δικαστήριον κατὰ τῆς Ἀγίας	11	Προσευχὴ εἰς τὴν Ἀγίαν	39
Ε		Πόλεις Ἐκκλησιαστικὴ καὶ	
Ἐκχριστιάνιοις Ἀγίας	7	ἡ Ἀγία	19
Ἐπιτήρησις τῆς Ἀγίας	8	Σ	
Εὐχαὶ τῆς Ἀγίας	34	Στουδαὶ Ἀγίας	6
Εὔρεσις Προσκυνήματος		Χ	
Δαφνίου	48	Χαιρετισμοὶ εἰς τὴν Ἀγίαν	36
Θ			
Θινάτωσις Ἀγίας	13		
Ι			
Ἰουλιανὴ Μάρτυς	12		
Ἰδρυσις Ναοῦ Δαφνίου	53		

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ

Ὁ Ἅγιος Ἱερόθεος, Ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν, Περιοδ.
«ΘΕΟΛΟΓΙΑ», τόμ. Α' τευχ. Γ'. σ. 222—227
Ἀθῆναι 1928.

Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Νικήτα τοῦ
Νισυρίου. Σάμος 1910.

